

КВІТЕНЬ 2026

Угорщина — обирає...?

Великий огляд парламентських виборів в Угорщині

АВТОРИ:

ДАЦІВ Анастасія
СМОВЖ Ярослав
МОШКІВСЬКИЙ Владислав
ДЕРЕВЛЯНИЙ Давид

ВЕРСТУВАЛЬНИКИ:

ДЕРЕВЛЯНИЙ Давид

РЕДАКТОРИ:

СМОВЖ Ярослав
ДАЦІВ Анастасія

ФОТО НА ПРЕВ'Ю:

REUTERS/Bernadett Szabo

© Аналітичний центр ADASTRA

квітень 2026

ЗМІСТ

Передмова	5
ВСТУП	7
Історичні передумови формування сучасної політичної системи Угорщини	8
Офіційний кінець ліберальної політики Угорщини	13
Консолідація підтримки електорату	15
УГОРЩИНА В РЕГІОНІ ТА СВІТІ	17
ПОЛІТИЧНІ ПАРТІЇ	21
FIDESZ	21
TISZA	26
MI HAZANK	29
DK	33
Партія двохвостого собаки	37
JOBBIK	39
ПОЛІТИЧНІ ПОРТРЕТИ УГОРСЬКИХ ПОЛІТИКІВ	43
ВИБОРЧЕ ЗАКОНОДАВСТВО	51
ДІАСПОРА	54
РИЗИКИ ПОРУШЕНЬ ТА ВИКРИВЛЕННЯ ВИБОРЧОГО ПРОЦЕСУ	55
СЦЕНАРІЇ	57
КОМЕНТАРІ ЕКСПЕРТІВ	59

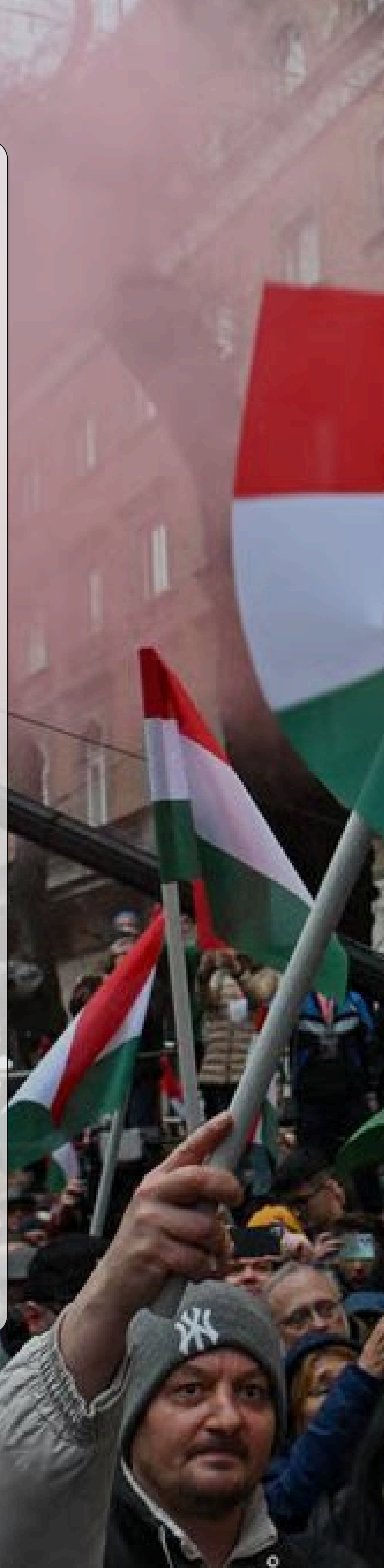
ПЕРЕДМОВА

У сучасному світі, попри спроби досягти мультиполярності, великі наддержави все ще займають майже весь ефірний час новинних стрічок. Незважаючи на періодичні появи малих країн на телеекранах, більшість з них залишаються поза межами нашої уваги, а їхня внутрішня політика – й поготів.

Та інколи – у періоди особливої політичної ваги – ситуація змінюється. Такими прикладами є вибори, які можуть ознаменувати кінець епохи правління поточного уряду, а відтак й змінити настрої регіональної політики. Саме таким випадком є Угорщина та парламентські вибори, що пройдуть у країні 12 квітня 2026 року, що можуть змінити регіональну політику на роки, якщо не десятиліття. Сподівання, які у 2022 році розбила чергова переконлива перемога Віктора Орбана, знову мають право на існування – вперше за дуже довгий час на політичній арені з'явилася реальна опозиційна сила, здатна кинути виклик системі.

Але угорська політика не примітивна, тому її складно визначити лише двома політичними силами. За цифрами опитувань і передвиборчою риторикою стоїть складніша конструкція: зв'язки, які чинна влада вибудувала в країні, мережі бізнесів, залежність медіа, ієрархія в державній структурі, повне захоплення державних органів, підпорядкування освітніх закладів, придушення громадянського суспільства, утиски прав і свобод людини – усе це показує справжню майстерність чинного уряду у перетворенні однієї з найбільш старанних послідовників демократичного перетворення у 1990-х до, можливо, найбільш наближеної до автократії країни Європи.

Саме тому, у цьому матеріалі ми розглядаємо ширший контекст, що криється за виборчими процесами Угорщини: які ключові партії та політичні постаті формують порядок денний? Яке місце країна займає у регіональній та світовій політиках? Як перемога тієї чи іншої сторони видозмінить політичний курс не лише самої Угорщини, а й, можливо, Європи?

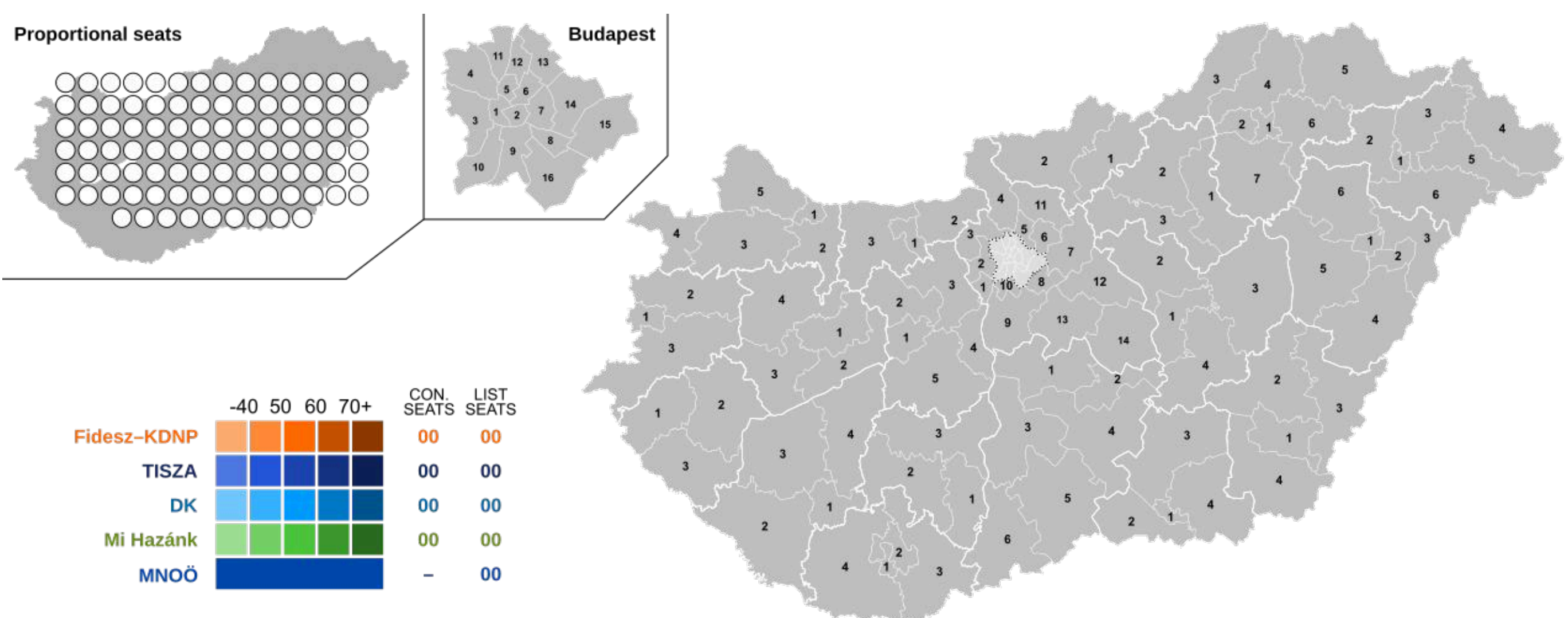

ВСТУП

Угорщина – країна площею 93 000 км² і населенням дещо понад 9 мільйонів осіб. Вона посідає 17 місце за розміром у Європі, 110 – у світі, а за населенням – 16 і 96 місця відповідно. Після відновлення незалежності у 1989 році та подальшого виходу радянських військ, вона взяла активний політичний курс на євроатлантичну інтеграцію, ставши однією з «найкращих послідовниць» демократичної трансформації. Однак за роки існування демократичне управління Угорщини зазнало низку потрясінь, що згодом призвело до ситуації, коли, на противагу політичним настроям 1990-х років, країна сформувала новий порядок, означивши його «антагонізмом лібералізму».

Однак цей шлях виявився не прямолінійним. За три десятиліття демократичне управління Угорщини зазнало серйозних потрясінь, що поступово призвели до формування принципово нового політичного порядку. Країна, яка колись прагнула наздогнати західноєвропейські стандарти, сама стала моделлю – але вже іншого роду: моделлю того, як ліберальна демократія може бути демонтована зсередини, через виборчі перемоги, законодавчі зміни та контроль над інституціями, а не через відкритий переворот. Цей порядок сам Орбан означив як «неліберальну демократію» – систему, що зберігає форму виборів, але послідовно звужує їхній реальний зміст.

12 квітня 2026 року в Угорщині відбудуться парламентські вибори. Їхня особливість полягає у тому, що після більш ніж 15 років при владі правляча партія Fidesz може зазнати поразки. Поява опозиції в обличчі партії Tisza під керівництвом Петера Мадяра відкриває можливість зміни політики країни, а таким чином – відвернення її від перетворення в автократію. Результат виборів вплине не лише на Угорщину та її внутрішню політику, яка вже зазнала негативних наслідків стилю правління Fidesz у різних сферах – від економіки до фундаментальних прав громадян, а й на Європу та ширший регіон також.

Мапа майбутніх парламентських виборів в Угорщині: розподіл одномандатних округів. Розподіл пропорційної (партійної) складової подані у верхній лівій частині. Джерело: візуалізація на основі даних valasztas.hu.

ІСТОРИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОЇ ПОЛІТИЧНОЇ СИСТЕМИ УГОРЩИНИ

Оскільки політичні ідеології, на яких ґрунтується країна, мають вагоме значення для формування суспільних настроїв і політичного простору, а відтак – надають пояснення можливим варіантом розвитку подій до та після виборів, історична ретроспектива їх становлення в Угорщині є вкрай важливою. Після падіння комуністичного режиму у 1989 році Угорщина розпочала перехід до демократії та неоліберальної економічної моделі, що відповідало логіці «третьої хвилі демократизації» і символізувало розрив із соціалістичним минулим. Реформи мали радикальний характер: швидке перетворення на ринкову економіку, масштабна приватизація державного майна та підприємств і відкриття ринку для іноземного капіталу. Ці процеси сприяли притоку інвестицій, але водночас призвели до структурних деформацій на ринку праці – зростання безробіття, скорочення частки економічно активного населення та витіснення частини національного бізнесу іноземними компаніями. У результаті сформувалася дуальна економіка з чітким розривом між більш і менш заможним населенням, що змусило певні верстви населення поступово задумуватися щодо переваг демократичного устрою.

Щодо політичної площини, в 1990-х роках склалася відносно стабільна багатопартійна система, представлена шістьма політичними силами різних ідеологічних спрямувань – від націоналістично-консервативних до ліберальних і посткомуністичних. Водночас жодна з партій не змогла сформувати нове покоління впливових політичних лідерів, а частина з них поступово втрачала підтримку. Вибори були складним для розуміння громадянами процесом: процес передбачав два голоси (за кандидата в одномандатному окрузі та за партійний список), мандати ділилися за трьома рівнями, а вибори проходили у два тури, адже у першому була вимога явки та певного прохідного порогу. Така змішана система ускладнювала розуміння розподілу мандатів, а відсутність чіткої відповідності між кількістю голосів і кількістю місць у парламенті послаблювала відчуття репрезентативності.

Ключовим елементом системи стримувань і противаг виступав Конституційний суд, а зміни до Основного Закону могли ухвалюватися лише більшістю у дві третини парламенту. Проте така конструкція виявилася вразливою: за наявності однієї політичної сили з конституційною більшістю механізми обмеження влади фактично втрачали ефективність. Саме ця інституційна особливість згодом створила передумови для концентрації влади в руках однієї партії. На тлі економічних труднощів, суспільного невдоволення та розчарування в політиці традиційних партій до влади поступово прийшла партія Fidesz.

Заснована спочатку як антикомуністичний ліберальний студентський рух, у 1990 році Fidesz пройшла у парламент. Після виборів 1998 року вона сформувала уряд, але вже як правочентристська партія. Під проводом Віктора Орбана Fidesz обіцяла економічне зростання, скорочення безробіття, відновлення порядку, боротьбу з корупцією та «мафіозною» політикою. Партія просуvala ідею сильної держави як передумови сильної демократії, наголошуючи на необхідності «духовного відродження» нації та формування власної моделі громадянської демократії. Перший період перебування Fidesz при владі характеризувався послідовною проєвропейською позицією.

Прем'єр-міністр Віктор Орбан з Генеральним секретарем НАТО Хав'єром Соланою, 1998 рік.

Саме тоді Угорщина завершила процес вступу до НАТО та продовжила активну підготовку до членства в Європейському Союзі, зокрема в адаптації національного законодавства та інституцій до стандартів ЄС. Це стало результатом стратегічного курсу, визначеного ще попередніми урядами, до чого тоді був залучений і керівник партії – Віктор Орбан – який протягом 1994-1998 років керував парламентським комітетом з євроінтеграції.

Попри окремі кроки, спрямовані на подолання корупції та реформування окремих секторів, перший термін Fidesz при владі супроводжувався суперечливими рішеннями, зокрема переглядом правил функціонування приватних пенсійних фондів та згортанням частини освітніх реформ. Конфронтаційний стиль управління, поступове зміщення вправо, що призвело до втрати частини поміркованого електорату, а також не надто переконливі результати економічної політики послабили підтримку партії. Невдала передвиборча кампанія та розрив із коаліційними партнерами зрештою призвели до поразки на виборах 2002 року.

Після поразки Fidesz уряд сформували соціал-ліберали на чолі з Ференцом Дюрчаньом, який обіймав посаду прем'єр-міністра з 2004 року. Новий кабінет пообіцяв пришвидшене економічне зростання та підвищення стандартів життя, зокрема 50-відсоткове підвищення заробітних плат у державному секторі. Проте ці заходи виявилися фінансово нестійкими й не виправдали довгострокових очікувань. Зростання бюджетного дефіциту, звинувачення у маніпулюванні економічними показниками та падіння довіри до уряду посилили суспільне розчарування.

Ференц Дюрчань, 2004 рік.

Та вже незабаром було оприлюднено запис закритого виступу Дюрчаня перед Угорською партією соціалістів у травні 2006 року, у якому він визнав, що уряд приховував реальний стан економіки та не виконав передвиборчих обіцянок. Скандал спричинив масові протести й глибоку політичну кризу. Хоча соціалісти зберегли владу, легітимність уряду була суттєво підірвана, що створило сприятливий ґрунт для реваншу Fidesz.

Ситуацію загострила глобальна фінансова криза 2008 року. Через залежність домогосподарств від кредитів в іноземній валюті, спричинену впровадженням у 2000-х роках програми субсидій на кредити на житло, та падіння форинта економіка Угорщина зазнала серйозного удару. У 2009 році Дюрчань подав у відставку, визнавши відповідальність за неефективну соціально-економічну політику.

ПРОМОВА В ОШОДІ. ПРОТЕСТИ-2006

A photograph showing a large crowd of protesters in Budapest, Hungary, gathered around a tank. Many are holding Hungarian flags. The scene is chaotic, with people standing on the tank and others in the foreground. The background shows multi-story apartment buildings.

Восени 2006 року Угорщину охопила хвиля антиурядових протестів після витоку аудіозапису закритої наради, на якій прем'єр-міністр Ференц Дюрчань відверто визнав, що його партія роками брехала виборцям і не зробила нічого вартого уваги за чотири роки правління. Масові демонстрації охопили Будапешт та інші міста — вперше з 1989 року. Найгостріші події розгорнулися 18 вересня, коли натовп захопив будівлю державного телебачення, вимагаючи ефіру для своїх звернень, а сутички між протестувальниками й поліцією залишили понад 150 поранених.

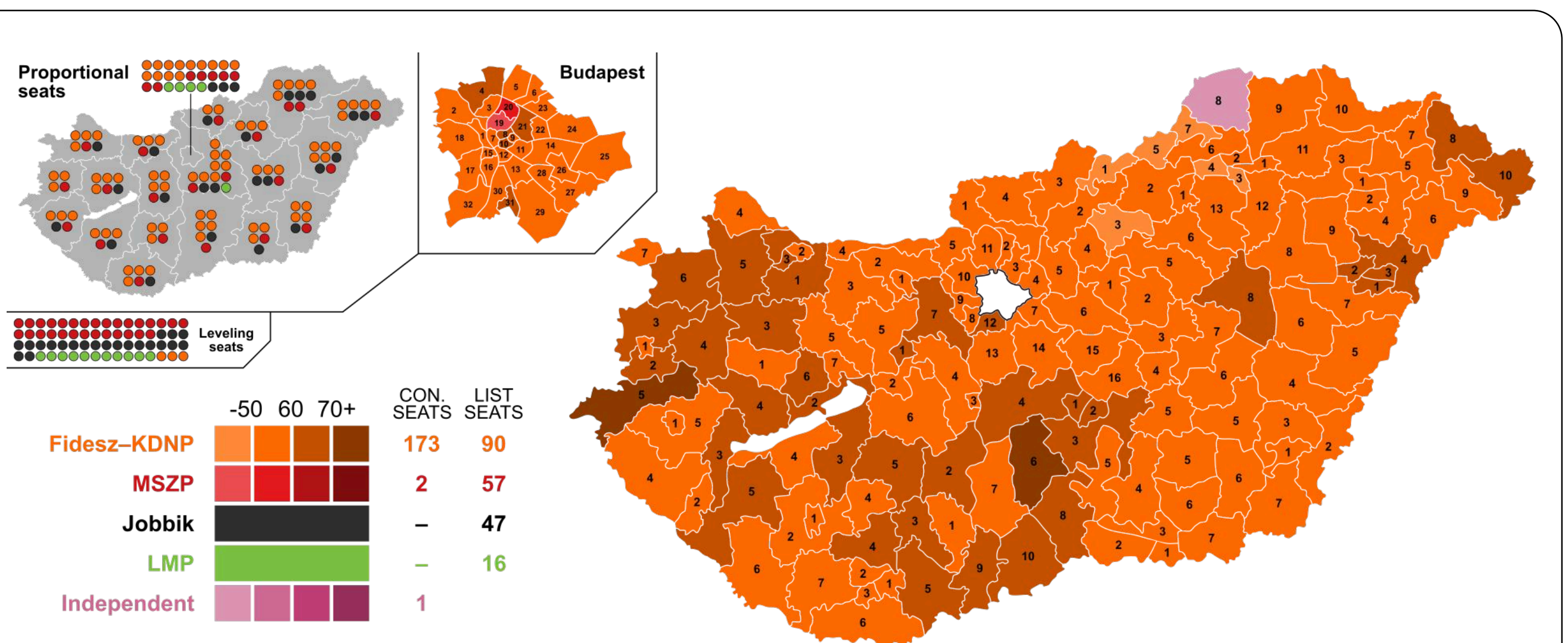
Кульмінацією стали події 23 жовтня — у день 50-ї річниці революції 1956 року. Поліція застосувала кінних жандармів, гумові кулі та сльозогінний газ, причому, за численними свідченнями, непропорційно жорстоко — проти мирних учасників, журналістів і навіть перехожих. Протести зрештою вщухли до кінця року, однак завдали нищівного удару по репутації соціалістів.

Демонстранти, які керували захопленим танком 1950-х років, проїхали крізь натовп інших демонстрантів, прямуючи на штурм поліцейського кордону. 23 жовтня 2006 року, Будапешт.

Наступний технократичний уряд, очолюваний Гордоном Байнаї, теж не був успішний у відновленні довіри населення та покращенні ситуації. Угорщина виявилася однією з країн – членів ЄС, яку світова фінансова криза 2008 року вразила найбільше. Уряд був змушений звернутися по екстрену фінансову допомогу до МВФ та Євросоюзу, а запроваджені програми жорсткої економії лише поглибили суспільне невдоволення. Зовнішній нагляд за реформами створив сприятливий ґрунт для поширення наративу про втрату економічного суверенітету – відчуття, що країна не керує власною долею. На цьому тлі довіра до ліберальної демократії стрімко підупала, а стабільність авторитарних режимів, насамперед Китаю, почала сприйматися як можлива альтернатива. Соціологічні дані фіксували: близько 77% угорців були незадоволені демократією, а вихід із кризи значна частина суспільства пов'язувала з появою сильного лідера.

На тлі суспільного розчарування та руйнівних наслідків економічної кризи Fidesz вибудувала передвиборчу кампанію 2010 року навколо гасла «Настав час!». Головними обіцянками, які суперечили заходам жорсткої економії, нав'язаними МВФ і ЄС, були створення мільйона робочих місць, підтримка національного бізнесу, зниження податків і бюрократії, захист пенсій та сімейної політики. Це поєднувалося з критикою донорів, дозволивши Fidesz позиціонувати себе як силу, здатну відновити контроль над політикою. У 2010 році вона здобула 53% голосів і конституційну більшість у парламенті.

Важливим чинником стало й зростання праворадикальної партії Jobbik, яка різко наростила підтримку (з 2,2% голосів у 2006 році до 16,67% голосів у 2010 році), мобілізуючи протестний електорат. Партія звинувачувала єврейських банкірів та космополітів у кризі, що підсилювало страхи серед середнього і нижчого класу. На її тлі Fidesz виглядала більш поміркованою альтернативою, що дозволило їй залучити ширші кола виборців, зокрема представників середнього класу, хоча ідейно обидві партії притримувалися схожих поглядів, акцентуючи християнство, тезу «Угорщина для угорців», неприязнь до меншин.

Мапа парламентських виборів-2010 в Угорщині: розподіл одномандатних округів. Розподіл пропорційної (партійної) складової подані у верхній лівій частині.

Віктор Орбан у 2010 році

Отримавши дві третини мандатів, Орбан розпочав глибоку інституційну перебудову, хоча перед цим виконав основну обіцянку електорату: всі кредити МВФ були виплачені достроково, і як наслідок – програми зовнішньої підтримки було скасовано. У 2011 році було ухвалено нову Конституцію, підготовану за дев'ять днів за закритими дверима парламенту. Вона дозволила змінити баланс гілок влади, скоротивши склад парламенту та переформатувавши судову систему. Було реформовано виборче законодавство, змінено межі округів, створено централізований медіарегулятор, а ключові посади в державному апараті та регуляторних органах зайняли лояльні до уряду особи. Паралельно відбувалися націоналізація стратегічних секторів, зупинка приватизації пенсійних фондів і формування мережі економічних акторів, пов'язаних із Fidesz. У результаті склалася модель концентрації політичної та економічної влади, яку в науковій літературі часто описують як різновид *state capture* – формального збереження демократичних інститутів за одночасної монополізації влади.

Підтримка Орбана значною мірою спиралася на поєднання економічних результатів початкового періоду (дострокове погашення зобов'язань перед МВФ, стабілізація фінансів), активної сімейної та соціальної політики, апеляції до традиційних цінностей і християнської ідентичності, а також національно-консервативної риторики. Критика зовнішнього втручання, обіцянка «Угорщини передусім» у відносинах з ЄС, залучення закордонних угорців, особливо до виборів, через спрощене надання громадянства, контроль медіа, фінансування університетів, зв'язки з бізнесом та релігійними колами посилили позиції Fidesz. Відсутність консолідованої та переконливої опозиції остаточно закріпила домінування партії.

ОФІЦІЙНИЙ КІНЕЦЬ ЛІБЕРАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УГОРЩИНИ

На парламентських виборах 2014 року Fidesz знову отримала переконливу перемогу. На думку Орбана, це означало «другу зміну режиму», де економіка має ґрунтуватися на праці, а не спекуляції, та на «взаємній відповідальності», а не на ліберальних доктринах. Визначною ж стала промова в Тушнадфюрде в липні 2014 року, де Орбан офіційно оголосив про створення неліберальної угорської держави, пов'язавши цей поворот із глобальною фінансовою кризою 2008 року. На його думку, саме 2008-й, а не 1989-й, став справжнім переломним моментом для Центральної та Східної Європи: криза нібито продемонструвала занепад ліберальної моделі та необхідність альтернативного шляху розвитку.

Орбан наголошував, що демократія не обов'язково має бути ліберальною, і що для забезпечення конкурентоспроможності потрібна сильна держава з національно орієнтованим підходом. Водночас він визнавав, що побудова такої моделі розпочалося ще після повернення до влади у 2010 році. Зміни, ініційовані у той період, формально здійснювалися в межах демократичних процедур, однак їхній зміст сприяв концентрації влади. У наукових колах таку модель часто описують як «гібридну» або «франкендержаву» (Frankenstate) – систему, що зберігає вибори й багатопартійність, але поступово підриває механізми реального стримування влади.

Економічний вимір цієї трансформації є не менш важливим. Попри анти-неоліберальну риторику, політика уряду поєднувала елементи ринкової дисципліни з націонал-популістськими інструментами. Після 2010 року було закріплено жорсткі бюджетні правила, обмеження державного боргу та скорочення соціальних витрат, особливо у сферах охорони здоров'я, освіти й соціального захисту. Одночасно держава підтримувала лояльні бізнес-групи, розширювала контроль над стратегічними секторами та використовувала економічні важелі для послаблення критичних медіа. Таким чином, ринкові механізми застосовувалися вибірково – для зміцнення політичної влади та формування мережі економічних союзників.

Попри риторику економічного націоналізму, Угорщина не стала самодостатньою економікою: значну частину промисловості й надалі контролюють іноземні компанії, а фінансова підтримка Європейський Союз залишається вагомим джерелом ресурсів, хоча й значно обмеженим через порушення верховенства права урядом. Попри це саме економічні механізми, як-от бюджетна дисципліна й вибіркова державна інтервенція, стали не лише інструментами зростання, а й консолідації влади, що забезпечили довготривалу стабільність неліберального режиму.

КОНСОЛІДАЦІЯ ПІДТРИМКИ ЕЛЕКТОРАТУ

Попри сумнівні політики, значна електоральна підтримка Віктора Орбана та партії Fidesz зберігалася крізь роки, що пояснюється поєднанням економічних, ідеологічних та інституційних чинників. По-перше, важливу роль відіграли відносно позитивні перші економічні результати після 2010 року. Дострокове погашення зобов'язань перед МВФ, стабілізація фінансів і поступове зростання рівня життя створили відчуття відновлення економічного суверенітету. Активна сімейна політика, податкові пільги для родин із дітьми, підтримка народжуваності та адресні програми для пенсіонерів сформували образ держави, що «підкується» про своїх громадян, насамперед про середній клас і старше покоління.

По-друге, значний вплив має політична риторика уряду. Орбан послідовно вибудовує наратив про зовнішній тиск і втручання з боку Євросоюзу та міжнародних фінансових інституцій під час кризи 2008 року, позиціонуючи себе як лідера, який повертає країні контроль над власною політикою. Апеляції до християнської ідентичності, закріпленої в новій Конституції, ідеї «Угорщина передусім» у відносинах з іншими акторами, а також символізм «національного відродження» мобілізують консервативних виборців, утім між риторикою та реальністю нерідко пролягає прірва. Показовим прикладом є Йожеф Саєр – автор чинної Конституції, яку Fidesz і її прихильники позиціонують як документ із виразним християнським духом. У 2020 році, в розпал пандемії COVID-19, бельгійська поліція затримала його під час втечі з нелегальної приватної вечірки – з наркотиками при собі.

По-третє, вагомим електоральним ресурсом стали закордонні угорці, які отримали можливість спрощеного набуття громадянства та участі у виборах. Це розширило соціальну базу підтримки уряду за межами країни.

Не менш значущим є контроль над медійним простором. Переформатування системи регулювання медіа та концентрація медіаресурсів у руках лояльних до влади структур спростили згуртування електорату, зокрема під час міграційної кризи 2015 року, коли питання безпеки та міграції було подано як екзистенційний виклик для нації.

Нарешті, можливість Fidesz так довго триматися при владі значною мірою зумовлена слабкістю та фрагментованістю опозиції, яка не змогла запропонувати переконливу альтернативу ні в економічній, ні в ідеологічній площині. У сукупності ці чинники тривалий час забезпечували стійку електоральну підтримку Орбана та його режиму.

Однак віднедавна риторика правлячої партії почала кристалізуватися у надмірні – подекуди екстремістські – наративи, економічна ситуація стає більш несприятливою для громадян, політична ситуація загострюється через низку скандалів в уряді та обмеження громадянських свобод для прицільного контролю населення, основні зовнішні актори, які традиційно були партнерами, не надають таку ж стійку зовнішню легітимність уряду, як раніше. Усі ці фактори загострилися появою на політичній арені сильної опозиції, яка потенційно може витіснити Fidesz з влади у квітні 2026 року.

УГОРЩИНА В РЕГІОНІ ТА СВІТІ

Загалом, відвернення від демократії не є новелою у сучасній політиці. У багатьох регіонах світу це пояснюється політичними традиціями, що не передбачають регулярної зміни влади – через особливості державного устрою або тривале домінування однієї політичної сили. Водночас у серці Європи такі процеси викликають значно більше занепокоєння, адже країни регіону тісно інтегровані та ваємопов'язані політично, економічно та інституційно через участь у структурах на кшталт ЄС, Ради Європи, ОБСЄ та НАТО.

У такому контексті можливий ефект доміно викликає особливе занепокоєння, що проявилось у випадку Угорщини. Країна, яка після відновлення незалежності активно рухалася шляхом євроатлантичної інтеграції, нині дедалі частіше постає як порушник правил. Політична система, яку Орбан вибудовує з 2010 року, призвела до того, що Угорщина опинилася в центрі процедур Євросоюзу щодо порушення верховенства права – через корупцію, тиск на громадянське суспільство та концентрацію контролю над медіа. У відповідь ЄС почав процедуру за Статтею 7 Договору про ЄС та застосував механізм умовності верховенства права.

Віктор Орбан та Урсула фон дер Ляйен. Reuters

Якщо перший інструмент залишається складним для реалізації через вимогу однакості, то другий уже мав відчутні наслідки: близько 20 мільярдів євро з бюджету ЄС залишаються заблокованими через системні порушення. Водночас угорський уряд використовує конфлікт із Брюсселем і блокування окремих рішень – зокрема щодо України – як елемент внутрішньополітичної риторики, представляючи ЄС як зовнішнього актора, що нібито посягає на суверенітет країни.

У цьому аспекті і завдяки поширенню правих політик в центральній-східній Європі, що розвинулася вже опісля проголошення Угорщиною курсу на побудову неліберальної демократії, ключовим завданням став пошук союзників. Одним із них тривалий час була Польща з урядом партії Prawo i Sprawiedliwość, засновник якої (Лех Качинський) ще у 2011 році висловив сподівання, що «одного дня Будапешт буде й у Варшаві». Країни проводили схожу політику щодо медіа та академії, абортів, ЛГБТК+, міграції, протистояння ЄС, підривання системи верховенства права та балансу сил між гілками влади.

Відносини Угорщини з Росією є особливо проблематичними, передусім для Європи та України. Залежність від енергоносіїв та прихильність до керівництва зробили Угорщину головним провідником інтересів Росії в ЄС, бо відсутність позитивних рішень щодо допомоги Україні та санкцій дозволяє Кремлю продовжувати вести свою загарбницьку війну. Така політика Угорщини погіршила і її відносини з сусідніми країнами, зокрема Польщею, яка, попри схожий підхід до верховенства права та низки інших внутрішньополітичних тем (як міграція та ЛГБТІК+), все ж не бажає підігравати діям Росії на регіональній арені.

Присутність Росії у процесі прийняття рішень і веденні політики угорцями чіткіше простежується з наближенням виборів, зокрема через роботу російських спеціалістів із соціальних мереж у Будапешті, викриттям тісних контактів міністрів закордонних справ обох країн Петера Сійярто та Сергея Лаврова для передачі інформації про обговорення країн-членів ЄС тощо.

Щодо Китаю, дипломатичні відносини не вирізнялися останнім часом важливими подіями, однак залишаються стабільними. Економічні зв'язки є більш активними, адже протягом кількох останніх років Угорщина очолює рейтинг країн-бенефіціарів китайських інвестицій у Європі. Для Китаю Угорщина є незначним партнером через свої розміри, однак Пекін все ще зацікавлений у тому, щоб Fidesz залишався при владі – для підтримки недемократичних сил Європи.

Петер Сійярто та Сергей Лавров. AP Photo

Матеуш Моравецький та Віктор Орбан
Mateusz Wlodarczyk / NurPhoto
via Getty Images

Дональд Туск та Віктор Орбан у 2010
Janek Skarzynski/AFP via Getty Images

Роберт Фіцо та Віктор Орбан
EPA-EFE/Szilard Koszticsak

Андрей Бабіш та Віктор Орбан
СТК/Michal Krumphanzl

Ситуація дещо змінилася з приходом до влади опозиційної коаліції у Польщі, оскільки та зайняла більш проєвропейську та проукраїнську позицію. Опісля цього Угорщина двічі надавала політичний притулок колишнім польським очільникам Міністерства юстиції, проти яких були заведені кримінальні справи, що лише поглиблювало кризу у відносинах.

Зміна настроїв Польщі спостерігається й у прихильності до головної опозиційної партії Угорщини – Tisza. Так, саме з Петером Мадяром польський прем'єр-міністр Дональд Туск зустрівся в межах Мюнхенської безпекової конференції. Отже, зміна внутрішнього розподілу сил призвели до відходу країни від впровадження тих практик, що робили її союзницею Угорщини. Тому навіть у випадку затримки при владі ще на один термін Fidesz навряд чи може розраховувати на сильного й постійного союзника – Польщу.

Щодо іншого сусіда – Словаччини – ситуація протилежна. З поверненням Роберта Фіцо на посаду прем'єр-міністра в 2023 році двосторонні відносини значно покращилися. Зараз країни часто виступають союзниками в європейських інституціях, особливо щодо міграційної політики та гендерної ідентичності. Іншим об'єднувальним фактором є залежність від російських енергоносіїв, що загострює ставлення обох країн до України через переривання постачання трубопроводом Дружба, а тому призводить до блокування санкцій проти Росії та допомоги Україні.

Усі ці кроки і схожі внутрішні політики зробили Угорщину та Словаччину очільниками рейтингу країн-порушниць верховенства права. Попри це, історичні конфлікти щодо національних меншин (зокрема, через декрети Бенеша) періодично з'являються на порядку денному. Все ж, зберігаються побоювання, що навіть у випадку програшу Fidesz, Фіцо виступатиме як спадкоємець орбанівської риторики в інституціях ЄС.

У 2025 році Угорщина та Словаччина отримали ще одного союзника у регіоні – Чехію. До влади повернулися популіст Андрей Бабіш і партія ANO. Невдовзі після перемоги Бабіша Угорщина заговорила про створення антиукраїнської коаліції трьох країн. Та попри початкові надії та подекуди підтримку угорської позиції в інституціях ЄС, Бабіш поки що не перейшов повністю на сторону Угорщини – частково через внутрішньополітичні чинники.

Інша європейська країна, яка довела силу свого впливу на Угорщину – Німеччина. Берлін продовжує використовувати фінансові важелі та зв'язки у двосторонніх відносинах. Функціонування в Угорщині німецьких автомобільних компаній та їх значна частка у ВВП країни дозволила Берліну вплинути на рішення Угорщини як щодо міграційної політики, так і щодо відкриття переговорів про вступ України в Євросоюз. Незважаючи на це, відносини не носять конфронтаційний характер, а радше зводяться до дипломатичного тиску, закликів і висловлення невдоволення Німеччини щодо блокування Угорщиною рішень в ЄС, хоча Fidesz й розбудовує тісніші контакти з німецькою праворадикальною опозицією.

2025 став роком великих сподівань Угорщини, адже до влади у США прийшов Дональд Трамп: якщо найбільша демократія світу не відповідає своїм ж демократичним ідеям, то іншим теж можна їх не дотримуватися. До того ж, роль Трампа у досягненні миру в Україні стала можливістю для Орбана розширити свій міжнародний вплив, долучившись до цих процесів. У фінансовій площині, однак, зараз тарифи на імпорт угорських товарів до США вищі, аніж за правління Джозефа Байдена. Значним ударом стало й введення американських санкцій проти російського газу, що змусило Орбана маневрувати між сторонами. Однак, Fidesz отримала певні фінансові вигоди – річне звільнення від санкцій США проти країн, які імпортують російський газ. Це додало пункт до списку передвиборчих тузів Fidesz, хоча загальний напрям відносин Угорщини й США не є прямолінійним через часті зміни пріоритетів президента останньої, а тому не дає стабільної зовнішньої підтримки Орбану перед виборами.

Нарешті, окремого розгляду заслуговують міжнародні союзники неліберального курсу Угорщини. Проголошений у 2010 році «поворот на схід» визначив Китай і Росію ключовими стратегічними партнерами Будапешта. На перший погляд, одночасне зближення з Пекіном, Москвою та Вашингтоном виглядає як суперечлива, якщо не неможлива, рівновага. Проте Орбан вправно лавірував між цими трьома центрами сили, перетворюючи геополітичну багатовекторність на власний політичний актив. Угорщина почала позиціонувати себе як міст між Заходом і Сходом – майданчик для діалогу та транзиту інтересів. Апогеєм цієї логіки стала пропозиція Орбана організувати в Будапешті спільний саміт США і Росії, що мало б остаточно закріпити за Угорщиною роль незамінного посередника на європейському континенті. Запланована зустріч президентів в Будапешті означала б значний триумф для Орбана, але вона не відбулася.

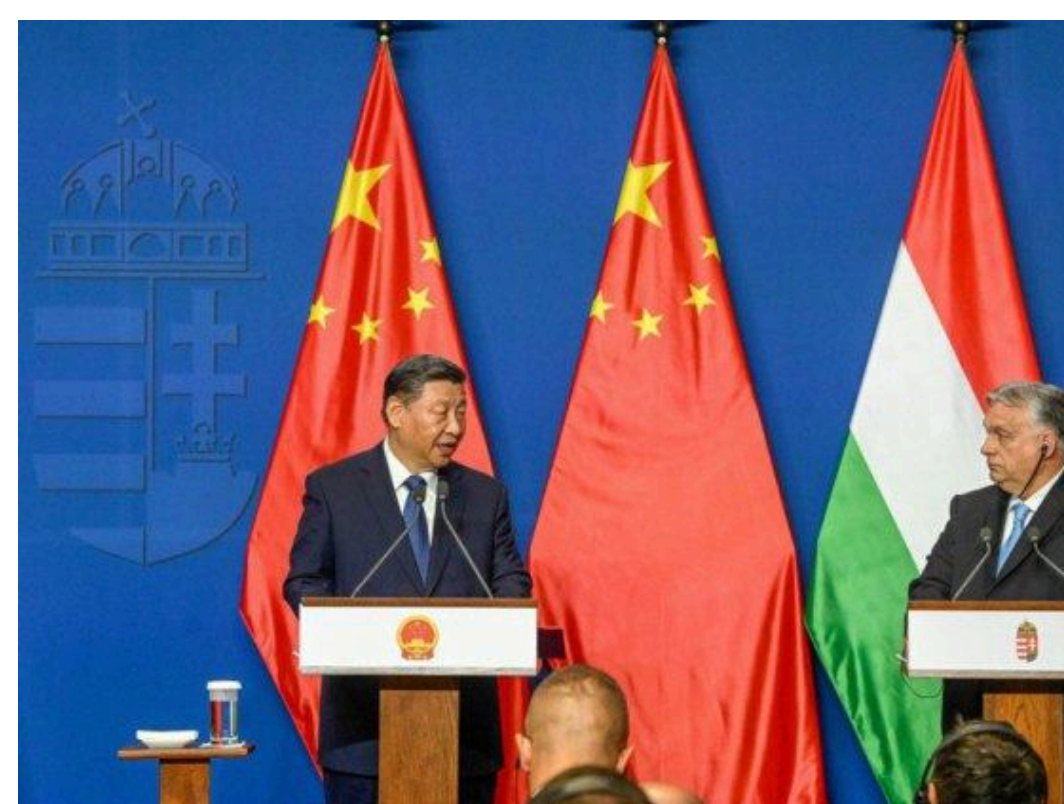
Фрідріх Мерц та Віктор Орбан
picture alliance / sampics /
Christina Pahnke | Christina Pahnke

Дональд Трамп і Віктор Орбан
Roberto Schmidt/Getty Images/AFP

Владімір Путін та Віктор Орбан
Reuters

Сі Цзіньпін та Віктор Орбан
EPA/UPG

ПОЛІТИЧНІ ПАРТІЇ

FIDESZ

Fidesz (Угорський громадянський союз) – угорська правляча партія, заснована 1988 року як ліберально-демократичний молодіжний рух. За десятиліття трансформувалася в національно-консервативну, євроскептичну силу з авторитарними тенденціями. Очолює партію Віктор Орбан – прем'єр-міністр Угорщини з 1998–2002 та з 2010 року по сьогодні. Партія діє в коаліції з Християнсько-демократичною народною партією (ХДНП).

30 березня 1988 році 37 молодих студентів разом із викладачами університетів зібралися в юридичному коледжі ім. Бібо Іштвана при Будапештському університеті ім. Лоранда Етвеша (ELTE), щоб проголосити декларацію організації. Рух постав як опір комуністичному режиму Яноша Кадара і від початку мав виразно ліберальний та молодіжний характер. Назва Fidesz походить від латинського слова fides – вірність, довіра – і відображала дух руху, побудованого на горизонтальних зв'язках і колективному лідерстві. Серед засновників був і молодий юрист Віктор Орбан, якому судилося стати обличчям партії на десятиліття вперед. На перших парламентських виборах 1990 року Fidesz здобула понад 9% і сформувала фракцію з 22 депутатів. Орбан поступово зміцнював позиції всередині партії й невдовзі очолив її, розпочавши ідеологічний поворот праворуч. Це спричинило внутрішній розкол і падіння результату до 7% на виборах 1994 року, проте не зупинило курсу на консерватизм. У 1998 році Fidesz у коаліції з іншими правими партіями здобула владу, і 35-річний Орбан вперше став прем'єром. Водночас партія вступила до Європейської народної партії, остаточно закріпившись у правоцентристському таборі. Після поразки на виборах 2002 і 2006 років Fidesz перебувала в опозиції, однак цей період став часом переформатування: партія централізувалася, посилила союз із ХДНП і відточила популістську риторичку. Тріумфальне повернення відбулося у 2010 році – коаліція Fidesz-KDNP здобула понад 52% голосів і конституційну більшість у дві третини місць.

Відтоді партія стабільно залишається при владі, здобуваючи впевнені перемоги над опозиційними силами на парламентських виборах (2014, 2018, 2022). Вибори до Європейського парламенту 2014 року та місцеві вибори того ж року також принесли перемогу альянсу Fidesz, що ще більше посилало політичні позиції Віктора Орбана. Після повернення до угорського уряду у 2010 році Fidesz проводила національно-консервативну політику та зміщувалася дедалі праворуч. Партія також почала критичніше ставитися до ЄС, а саму політичну силу дедалі частіше характеризували як євроскептичну. У 2010 році парламент ухвалив новий закон про медіа, який зазнав критики через можливі обмеження свободи преси. Пропозицію внесли депутати від партії Fidesz Андраш Чер-Палкович, Антал Роган та Ержебет Менчер. Згідно із законом, діяльність державних фондів суспільних медіа здійснювалася під наглядом єдиного органу – Фонду суспільної служби. Завдяки цим законодавчим змінам Орбан отримав можливість призначати лояльних осіб керівниками ключових медіарегуляторів. Останні, своєю чергою, здобули ширші повноваження для тиску на незалежні медіа через штрафи та санкції, що зрештою призвело до переходу значної частини видань під контроль союзників прем'єр-міністра.

Альянс Fidesz-KDNP використав свою конституційну більшість у дві третини голосів для розроблення нової Конституції. Нова редакція угорського Основного закону набула чинності у 2012 році. Сама процедура її ухвалення викликала чимало запитань, адже уряд не оголосив референдум щодо прийняття Конституції, а натомість розіслав анкети з 12 запитань приблизно восьми мільйонам виборців. Після ухвалення нового основного закону назву країни змінено з «Угорської Республіки» на «Угорщина», було скорочено повноваження Конституційного суду, змінено періодичність виборів до місцевих органів влади з чотирьох до п'яти років, а також запроваджено можливість фактичного довічного ув'язнення. Партія зберегла більшість після виборів 2014 року.

Внаслідок ескалації міграційної кризи Fidesz почав використовувати популістську та антиіммігрантську праву риторику. Той самий результат повторився і на виборах 2018 року. Коаліція Fidesz-KDNP знову отримала більшість у дві третини голосів у парламенті. Віктор Орбан став першим прем'єр-міністром Угорщини, який вчетверте сформував уряд. Fidesz продовжила проводити кампанію переважно навколо питань імміграції та нібито іноземного втручання. У 2021 році партія Fidesz оголосила про вихід з правоцентристського альянсу Європейської народної партії (EPP). Європейський парламент у своєму звіті класифікував Угорщину під владою Віктора Орбана як виборчу автократію через занепад демократичних інститутів та поширення корупції.

Після виборів до Європейського парламенту 2024 Віктор Орбан, Андрій Бабіш (голова чеської партії «Акція незадоволених громадян» (ANO)) та Герберт Кікль (голова Австрійської партії свободи (FPÖ)) заснували ультраправий альянс під назвою «Патріоти за Європу». За чисельністю мандатів вони стали третьою політичною силою в Європейському парламенті (86 із 720).

ПОГЛЯДИ ТА АГІТАЦІЯ

З моменту повернення до влади у 2010 році Fidesz стала консервативною політичною силою з націоналістичними настроями. Партія почала активно прославляти національну гордість, апелюючи до історичної пам'яті про Тріанонський договір, за яким Угорщина втратила частину своїх територій.

Унаслідок цього за роки правління Віктора Орбана посилилися настрої, пов'язані з ідеєю Великої Угорщини та становищем угорців, які проживають за межами країни та становлять національні меншини в сусідніх державах. Паралельно з цим використовується гасло «угорці на першому місці».

Найпомітнішим ідеологічним маркером стала антиімміграційна риторика, яка вибухнула під час міграційної кризи 2015 року й відтоді залишається центральним елементом комунікації партії. Водночас, і почасти через міграційну кризу і те, як Євросоюз вирішував цю ситуацію, зросла антибрюссельська риторика: у публічному дискурсі Fidesz ЄС перетворився з партнера на джерело загрози суверенітету. Показово, що Орбан нерідко називає саме Брюссель, а не Москву, головною небезпекою для свободи – на тлі демонстративно теплих стосунків із Росією та Китаєм. У 2021 році Fidesz вийшла з ЄНП і після виборів до Європарламенту 2024 року стала одним із засновників ультраправого альянсу «Патріоти за Європу». Загалом, Fidesz виступає проти запровадження євро та тісного співробітництва з ЄС.

Щодо передвиборчої кампанії, Fidesz значною мірою ґрунтується на риторичі ворожнечі щодо опозиційних сил. Після зростання популярності Петера Мадяра відповідні висловлювання дедалі частіше спрямовуються і проти його політичної сили Tisza. Іншим важливим елементом агітаційної стратегії є демонізація Європейського Союзу та його представлення як політичного опонента. Віктор Орбан уже почав звинувачувати Україну та ЄС у втручанні в парламентські вибори. На його думку, ці політичні актори прагнуть «отримати» вплив над Угорщиною. Завдяки формуванню образу потенційного «зовнішнього ворога» влада може мобілізувати власний електорат напередодні виборів – метод, який Fidesz активно застосовувала на попередніх виборах. Водночас подібна риторика створює передумови для формування заздалегідь підготовлених пояснень можливого несприятливого результату виборів. Віктор Орбан також заявляє, що саме Київ нібито «фінансує» опозиційні політичні сили на квітневих парламентських виборах. Подібні заяви покликані продемонструвати, що лише правляча партія Fidesz має легітимність представляти інтереси угорських громадян, тоді як інші політичні сили подаються як штучно створені та спрямовані на дестабілізацію країни.

Європейський парламент відхилив це прохання. Загалом, політичні технологи партії використовують протистояння між Fidesz і Tisza, представляючи можливу перемогу опозиції як загрозу втрати державного суверенітету. Подібна риторика сприяє радикалізації суспільства та поглиблює політичну поляризацію.

Орбан також активно використовує енергетичний чинник, щоб продемонструвати економічну стабільність свого політичного правління. Ця позиція підкріплюється тезою про те, що Європейський Союз нібито підірвав власну економіку, а також повсюдним запереченням Угорщини долучатися до планів Єврокомісії про перехід до зеленої енергетики. Саме енергетика стала наріжним каменем загострення відносин з Україною з січня 2026 року, а формує таку позицію залежність Будапешту від дешевих російських енергоносіїв. Хоча ця тема подається як забезпечення дешевого газу для пересічних громадян, насправді проблема більше опирається на постачання нафти через трубопровід Дружба до Дунайського нафтопереробного заводу, який належить угорській нафтогазовій компанії MOL Group. А так, у свою чергу, тісто пов'язана з Fidesz. Тому хоча ця тема допомагає зберігати підтримку населення до уряду і ворожість до ЄС і України, її цілі виходять за межі забезпечення кращих умов життя угорцям, а радше – для збагачення еліти країни.

Залучення міжнародного виміру до передвиборчої кампанії також проявляється у спробах Віктора Орбана демонструвати підтримку з боку іноземних союзників. Одним із таких прикладів є його політична близькість до Дональда Трампа та США. Угорський прем'єр-міністр також підтримав ініціативу «Ради миру», до якої Угорщина долучилася як країна-засновниця

Симпатії до партії Fidesz зазвичай проявляє та частина населення, яка залежить від соціальних послуг, впроваджених цією політичною силою. Такими прикладами є допомога багатодітним сім'ям, медичні послуги тощо), що робить їх інтегрованими у систему та зумовлює політичну лояльність. Це створило своєрідну залежність бідніших верств населення, яке, розуміючи, що у разі зміни уряду цей мінімальний рівень їхнього захисту потрапить під загрозу, голосуватиме надалі за Fidesz, а отже – за стабільність. Ба більше, з наближенням виборів поширюються новини про «підкуповування» мешканців віддалених та найбідніших районів, особливо з великою часткою ромського населення, сумами у розмірі 130-150€. Окрім цього, були звіти про розповсюдження їжі та навіть наркотичних засобів, а також надання послуг перевезення задля транспортування угорців до виборчих дільниць та нагляду за їх голосуванням.

ПОГЛЯДИ ЩОДО УКРАЇНИ

Віктор Орбан та його політична сила Fidesz демонструють досить ворожу позицію щодо України, її європейського та північноатлантичного шляху, а й також щодо перебігу російсько-української війни. Він назвав Україну ворогом Угорщини, зокрема у зв'язку із блокуванням роботи нафтопроводу «Дружба», що, на його думку, становить безпосередній «напад» на Будапешт та його безпеку. Попередньо Орбан розглядав Україну як стратегічного партнера ЄС, але без вступу до складу Євросоюзу. Це теж пов'язано з необхідністю гарантувати безпеку Угорщині, адже Орбан казав, що таке можливо лише за умови існування сильної України по-сусідству. Хоча тези часто суперечать одна одній, разом вони підкріплюють загальну риторику захисту Угорщини та національного суверенітету від зовнішніх загроз. Партія Fidesz послідовно виступає проти фінансової допомоги Києву. На урядовому сайті створено розділ для збору підписів за припинення допомоги Україні з бюджету Європейського Союзу, у якому Брюссель звинувачують у втягненні Угорщини в російсько-українську війну. Орбан також висловлює опозицію до вступу України до ЄС, аргументуючи це можливим «втягненням» Європи у військовий конфлікт. Він вважає, що підтримка України з боку ЄС затягує мирний процес, а швидка інтеграція Києва до ЄС може загрожувати безпеці Будапешта. Це стосується і військової допомоги, проти якої Угорщина виступила непохитно з перших днів повномасштабного вторгнення РФ. Крім того, Орбан виступає проти запровадження санкцій проти Росії, звинувачуючи ЄС в ескалації конфлікту.

Прем'єр-міністр Угорщини також окреслив своє бачення розвитку російсько-угорських відносин, які, на його думку, є безперервними та не зміняться під жодним зовнішнім тиском. Важливим чинником у підтриманні цих відносин є російське енергопостачання та транзит нафти до Угорщини. Орбан підтримує тісні зв'язки з Володимиром Путіним навіть після вторгнення Росії в Україну у лютому 2022 року, він також заявляв, що Москва вже перемогла Київ. Варто зазначити, що у 2008 році Орбан критикував Путіна, але після російських інвестицій в Угорщину його риторика змінилася. Прем'єр-міністр неодноразово зустрічався з Путіним після російського повномасштабного вторгнення в Україну.

TISZA

Tisza (Tisztelet és Szabadság Párt – «Повага та свобода») – головна опозиційна сила Угорщини напередодні парламентських виборів квітня 2026 року. Згідно з опитуваннями та рейтингами, ця партія стала першою, яка за довгий час змогла випередити правлячу Fidesz. Це робить Tisza унікальним явищем в угорській опозиційній політиці, яка роками не могла консолідуватися навколо єдиної дієвої альтернативи, а що важливіше – серйозним і реальним викликом тривалому домінуванню Орбана. Обличчям і очільником партії є Петер Мадяр – юрист, колишній бюрократ системи Орбана та колишній чоловік міністерки юстиції Юдіт Варґи. Саме його досвід роботи та походження з правлячого середовища стало одночасно й джерелом довіри, й інструментом атаки для Fidesz, яка намагається дискредитувати імідж Мадяра зв'язками з минулим. Політик позиціонує себе як раціонального, стриманого лідера, здатного згрупувати навколо своєї партії критично налаштоване щодо Fidesz населення.

Збір партії Tisza в листопаді 2025 року
Zsófi Szollár / Index

Збір партії Tisza
Csomor Ádám / Népszava

Партія Tisza була заснована у 2021 році Аттілою Сабо та Деаком Болдіжар – останній сам мав зв'язки з Fidesz через місцеву політику м. Егер. Засновники пояснювали появу нової сили простою реальністю: частина виборців була глибоко розчарована Fidesz, але не бачила жодної альтернативи серед опозиції, за яку варто голосувати. На виборах 2022 року Tisza не змогла взяти участь через брак кандидатів й фінансування.

Поворотним для партії моментом став лютий 2024 року, коли в Угорщині вибухнув скандал із помилуванням особи, засудженої за сексуальне насильство над неповнолітніми. Президентка Каталін Новак і міністерка юстиції Юдіт Варґа подали у відставку. Тоді в публічному просторі з'явився Петер Мадяр, який оприлюднив аудіозапис, що стосувався корупційного скандалу навколо колишнього голови Палати судових виконавців. 15 березня 2024 року він організував масовий протест, приурочений до річниці революції 1848 року, а невдовзі оголосив про власний вступ у політику. Через стислі строки реєстрації Мадяр не встиг створити нову партію і приєднався до вже існуючої Tisza, ставши спочатку її віцепрезидентом, а згодом – президентом.

ПОГЛЯДИ ТА АГІТАЦІЯ

Спочатку Tisza позиціонувала себе як силу «поза ідеологіями», що поєднує консервативні та соціал-демократичні елементи. Після приходу Мадяра партія трансформувалася в правоцентристську силу з виразним наголосом на антикорупційну політику. Важливо, що Мадяр не намагається радикально переламати консервативні цінності угорського суспільства – він говорить мовою патріотизму, національної єдності та традицій, лише пропонуючи іншу модель державного управління. Це свідомо стратегія: не відштовхувати виборців Fidesz, а переконувати їх, що система може бути справедливішою без Орбана.

Так, Tisza свідомо уникає різких розривів із консервативними настроями суспільства. Мадяр заявив, що збереже паркан на південному кордоні та вживатиме суворих заходів проти нелегальної міграції. У питаннях ЛГБТІК+ партія не займає радикально іншої позиції, ніж консервативні політики. Такий підхід відображає прагматичне розуміння того, що перемогти можна лише залучивши виборців із традиційно орбанівських регіонів.

Центральним елементом програми є боротьба з корупцією та відновлення незалежних інституцій. Партія обіцяє приєднатися до Європейської прокуратури, створити Національне управління з повернення активів і забезпечити прозорість рішень органів влади. На відміну від Fidesz, Tisza виступає за тісну співпрацю з ЄС та НАТО, а в економіці – за запровадження євро та податку на багатство. Мадяр відкрито критикує Орбана за те, що той перетворив Угорщину на енергетично залежну та інституційно вразливу країну, яка зазвичай посідає одне з останніх місць серед 27 держав ЄС за рівнем купівельної спроможності.

MTI/Bodnár Boglárka

Передвиборча стратегія Tisza будується навколо кількох взаємопов'язаних елементів. По-перше, це фізична присутність у всій країні: Мадяр здійснив кілька масштабних національних турів, у тому числі 300-кілометровий «Марш миру» з Будапешта до Оради та тур «Навколо Угорщини за 80 днів», під час якого спілкувався з виборцями в малих містах і сільській місцевості. Саме цей сегмент електорату – традиційно орбанівський – є ключовою зоною боротьби. Усі ініціативи об'єднувало гасло «Один прапор, одна нація».

По-друге, партія активно використовує масові демонстрації як інструмент мобілізації та видимості. Кожна велика акція стає медіаподією, що обходить контрольовані Орбаном медіа. Паралельно Tisza розбудовує децентралізовану мережу «Острови Тиси» – самоорганізовані місцеві осередки, що зосереджені насамперед у округах із домінуванням Fidesz. Це принципово відрізняє партію від попередніх опозиційних сил, які не мали реальної інфраструктури за межами Будапешта.

По-третє, Мадяр активно демонструє міжнародний вимір: зустрічі з президентом Фінляндії Стуббом, канцлером Німеччини Мерцем, прем'єром Польщі Туском та прем'єром Хорватії Пленковичем покликані сигналізувати про готовність до реінтеграції Угорщини в європейський мейнстрім. Зокрема, перший закордонний візит у разі перемоги Мадяр пообіцяв здійснити до Варшави.

Демографічний профіль підтримки Tisza є водночас перевагою і викликом. Партія домінує серед молоді до 30 років і виборців із вищою освітою – 63% останніх підтримують Tisza, і ця цифра зростає. Однак у категорії виборців із нижчим рівнем освіти Fidesz утримує впевнене лідерство. Міська-сільська поляризація зберігається: Tisza сильна у великих містах і поступово розширює присутність у малих, але сільська глибинка залишається найскладнішим середовищем. Саме тому туристична та мобілізаційна стратегія Мадяра спрямована насамперед на такі регіони.

ПОГЛЯДИ ЩОДО УКРАЇНИ

На думку Петера Мадяра, російсько-українська війна становить прямий ризик для безпеки Угорщини. Водночас він виступає проти постачання зброї Києву. Разом зі своєю партією Мадяр засудив російський ракетний удар по дитячій лікарні «Охматдит». У 2024 році він відвідав Київ, де вшанував пам'ять загиблих українських військових біля Стіни пам'яті на Михайлівській площі та побував на Майдані Незалежності. Перед цим лідер опозиційної партії оголосив про поїздку до столиці України, щоб доставити гуманітарну допомогу лікарні «Охматдит». Крім того, він здійснив гуманітарну місію на Закарпатті.

Під час зустрічі з канцлером Німеччини Фрідріхом Мерцем Мадяр заявив, що не підтримує прискорене членство України в Європейському Союзі. З одного боку, це може бути частиною передвиборчої поміркованої кампанії, щоб утримувати підтримку невизначеного чи традиційно проорбанівського електорату. Та попри це, діяльність і погляди Tisza у Європарламенті, зокрема щодо політики розширення, сільськогосподарської політики, співзвучні Fidesz. І це може свідчити про непростий процес налагодження відносин Угорщини та України навіть у випадку перемоги опозиції та виборах у першій.

MI HAZÁNK

Третє місце в соціологічних опитуваннях посідає націоналістична радикальна партія **Mi Hazánk** («Наша Батьківщина»). Вона є однією з помітних праворадикальних політичних сил в Угорщині. Хоча рівень її електоральної підтримки залишається відносно обмеженим, партія зберігає стабільну нішу на правому фланзі угорського політичного спектра.

Ласло Тороцкаї. Photo by MTI/Máthé Zoltán

Партію створили у 2018 році колишні депутати від Jobbik внаслідок розколу всередині руху через політичні розбіжності. Президентом партії є Ласло Тороцкаї. Саме він ініціював створення нової політичної платформи після поразки на внутрішніх виборах у Jobbik Томашу Шнайдеру. На національних парламентських виборах 2022 року партія **Mi Hazánk** пододала 5-відсотковий бар'єр і здобула 6 місць у парламенті. На виборах до Європарламенту 2024 року лідери списку Ласло Тороцкаї та Дора Дуро відмовилися від мандатів, тому єдине місце від партії в ЄП посіла Жужанна Борвендег. У Європейському парламенті партія разом з німецькою «Альтернативою для Німеччини» (AfD) та іншими політичними силами сформувала групу «Європа суверенних націй» (ESN). Щорічний з'їзд **Mi Hazánk** у 2024 році відвідали делегації низки європейських ультраправих сил. Серед запрошених були представники німецької ультраправої партії «Альтернатива для Німеччини» (AfD), шведської ультраправої партії «Альтернатива для Швеції» (AfS), нідерландського «Форуму за демократію» (FvD) та болгарської партії «Відродження», а також дипломати з Туреччини, Катару та інших країн Близького Сходу.

ПОГЛЯДИ ТА АГІТАЦІЯ

Партія позиціонує себе як націоналістичну та націонал-консервативну політичну силу та називає себе «єдиною угорською антиглобалістською політичною силою». Водночас її часто характеризують як правопопулістську, ультраправу, ультрарадикальну, екстремістську та расистську. У політичній риторичі партії присутні антиімміграційні, проросійські, антиромські, антикорупційні, антикомуністичні настрої.

Вона також підтримує політику «іредентизму», апелюючи до наслідків Тріанонського договору 1920 року. Крім того, партія вважає антифашистську течію «Антифа» терористичною та виступає за впровадження в Угорщині смертної кари та легалізацію зброї. Партія загалом акцентує погляд на націоналізмі, антиімміграційній політиці, антимусульманській риториці та проросійських поглядах. На виборах 2022 року партія набрала 6% голосів і увійшла до парламенту з 6 мандатами, а Тороцкаї став лідером фракції. Його партія критикує Орбана за недостатній радикалізм, виступаючи проти ЄС, НАТО, міграції та "глобалістів", а також за посилення безпеки кордонів і економічний протекціонізм. Mi Hazánk має стабільну підтримку на рівні 5-7%, особливо в сільських районах і серед антивакцинаторів під час пандемії.

Присутні й антисемітські меседжі: під час заходу з нагоди сторіччя обрання Міклоша Горті регентом Ласло Тороцкаї у своїй промові використав антисемітські висловлювання. Схоже до правлячих кіл Mi Hazánk виступає за традиційні цінності та критикує ЛГБТІК+ рух: віцепрезидент партії Ельод Новак привертав увагу публічними акціями, зокрема зняттям веселкового прапора з будівлі ратуші Будапешта. Також він закликав уряд Угорщини законодавчо заборонити ЛГБТ-рух та гендерну ідеологію, визначаючи їх як «екстремістські» та «антилюдські» загрози національному суверенітету. Крім того, Ельод Новак вимагав від уряду Угорщини накладити вето на вступ Фінляндії та Швеції до НАТО, щоб зберегти нейтральну «буферну зону» між Альянсом і Росією. Він також виступав за військовий нейтралітет країни і стверджував, що присутність іноземних військ перетворює Угорщину на мішень і шкодить національним інтересам. Новак звинувачує владу в таємній військовій співпраці з Україною та застерігає, що подальша інтеграція сусідніх країн до західних структур призведе до світової війни.

Ласло Тороцкаї також розглядає можливе «об'єднання Молдови з Румунією», як загрозу національній безпеці Угорщини. Він закликає угорський уряд офіційно протестувати проти розширення «Великої Румунії», апелюючи до того, що румунам дозволяють змінювати кордони, тоді як угорцям, за його словами, відмовляють навіть у праві на автономію. У своїй передвиборчій програмі партія пропонує «радикальну зміну парадигми», спрямовану на створення незалежної національної економіки та перетворення Угорщини на «найкраще місце у світі». Серед пріоритетів – підтримка малого бізнесу замість корпорацій, розвиток сіл, забезпечення молоді житлом та пріоритет угорських працівників над іноземними гостями. Через це, партія критикує чинний уряд через провал обіцяної сільськогосподарської реформи. Тому Новак закликав негайно відновити так звану «Демографічну земельну програму». Він звинувачує владу в тому, що стратегічно важливий документ «Національна сільська стратегія 2012-2020», який мав на меті відродження угорського села, був фактично саботований. На своєму YouTube-каналі Ласло Тороцкаї оприлюднює агітаційні передвиборчі відео. Для української аудиторії це один із небагатьох доступних ресурсів, пов'язаних із партією, оскільки її офіційна сайт заблокований в Україні з міркувань безпеки.

Партія, зокрема, відмовляється від політичних союзів як з об'єднаною опозицією, так і з владною коаліцією. Так, в одному відео Ласло Тороцкаї різко критикував як Віктора Орбана, так і Петера Мадяра, звинувачуючи їх у мафіозній корупційній політиці, яка шкодить Угорщині. Він фактично ототожнює їх, стверджуючи, що обидва політики становлять загрозу майбутньому країни.

Németh Kata / Index

Тому партія пропонує себе як силу, здатну протистояти такій мафії та олігархії. Представники Mi Hazánk також звинувачують Орбана і Мадяра у спробах «переманити» їхніх виборців за допомогою маніпуляцій, поширення фейків і копіювання націоналістичної риторики. Тороцкаї стверджує, що обидві політичні сили належать до «глобалістської системи», тоді як його партія здатна зупинити корупцію, перешкодити іноземному впливу і зробити «Угорщину власністю угорців».

Партія також критикує Віктора Орбана за провал демографічної політики та за спроби компенсувати дефіцит населення залученням у країну іноземців. У Mi Hazánk переконані: виходом є не міграція, а створення умов для народження угорських дітей. Для цього партія пропонує забезпечити громадян доступним житлом, гідними зарплатами та зміцнювати національну ідентичність. Mi Hazánk дотримується антивакцинаторських поглядів, сформованих досвідом COVID-19. Вона називає заходи боротьби з пандемією диктатурою. Політична сила обіцяє вивести Угорщину зі складу ВООЗ та виплатити компенсації всім, хто постраждав від карантинних обмежень. Партія спрямовує свою діяльність на фермерів і жителів сіл. Як альтернативу «надмірній залежності від німецького автопрому та китайських акумуляторних заводів», Mi Hazánk пропонує перетворити Угорщину на аграрну державу. Її політики вважають, що продовольча самодостатність і стабільний експорт продуктів гарантують країні економічну незалежність. Крім інформаційної кампанії, Mi Hazánk активно проводить агітаційні тури та зустрічається з виборцями в регіонах.

Такі гасла партії сформували своєрідний соціально-демографічний профіль виборців Mi Hazánk. Партія характеризується найвищою часткою чоловіків серед електорату – 68% проти 32% жінок. Вікова структура є відносно збалансованою, однак найбільшу підтримку партія має серед виборців середнього віку. З точки зору освіти, електорат Mi Hazánk є одним із найменш освічених серед основних партій (поступаючись лише Fidesz): лише 15% її виборців мають вищу освіту. Натомість значну частку становлять кваліфіковані робітники (37%), а також особи з професійно-технічною освітою, які представлені понад середній рівень у порівнянні з іншими партіями. Територіальний розподіл підтримки свідчить про переважно неміський характер електорату. Понад дві третини виборців партії проживають у селах або малих містах; зокрема, 37% – у сільській місцевості. За цим показником структура підтримки Mi Hazánk є подібною до Fidesz і суттєво відрізняється від більш урбанізованих електоратів інших партій. Щодо суспільних настроїв, 68% прихильників Mi Hazánk вважають, що ситуація в Угорщині розвивається у неправильному напрямку, тоді як 26% оцінюють її позитивно.

Хоча їхні оцінки є більш песимістичними, ніж у виборців Fidesz, вони залишаються відносно менш критичними, ніж у прихильників більшості опозиційних сил. Рівень зацікавленості виборців Mi Hazánk економічними та політичними питаннями є помірним. Економікою активно цікавляться 27% їхнього електорату, ще 52% – помірно; політикою – відповідно 25% і 39%. За цими показниками вони не вирізняються серед виборців Fidesz, менших партій чи політично невизначених громадян.

У листопаді 2025 року Ласло Тороцкаї відвідав другу конференцію БРІКС у м. Сочі. Під час зустрічі з Дмитром Медведєвим він обговорив референдум 1991 року, який нібито мав надати Закарпаттю «автономію». У відео на своєму YouTube-каналі політик заявив, що Москва та Санкт-Петербург «більш європейські», ніж Брюссель. Раніше Тороцкаї вже висував територіальні претензії на Закарпаття, заявляючи про намір забрати регіон, якщо Україна втратить державність через російське вторгнення.

Тема приналежності Закарпаття є однією з центральних у медіа присутності Тороцкаї. Він записав інтерв'ю з нібито біженцем із західного регіону України, у якому разом вони обговорили українську політику під час війни у вигідному для партії світлі. Також Тороцкаї внесений до бази «Миротворець» за посягання на суверенітет України, а одним із пояснень вказані вислови про те, що невдовзі Польща та Угорщина знову зустрінуться на спільному кордоні. Віцепрезидент партії Новак називає Україну шовіністичною державою, звинувачує Київ у гнобленні угорської громади та критикує уряд Угорщини за таємну військову співпрацю з українською стороною. Сам Тороцкаї у парламенті виступив проти багатомільярдної допомоги Україні, назвавши її «корумпованою та мафіозною». На річницю повномасштабного російського вторгнення в Україну Mi Hazánk оприлюднила спільну заяв. У ній партія розкритикувала санкції проти Москви, закликала повністю припинити підтримку України та охарактеризувала цю війну як «зіткнення Сполучених Штатів Америки та Росії».

Ласло Тороцкаї звинувачує Україну в диверсіях на нафтопереробних заводах Угорщини та Румунії. Ці події він пов'язує з особистими погрозами та діями ліберальних глобалістів. Політик відверто транслює російські наративи: називає Революцію Гідності «кривавим переворотом», а повномасштабне вторгнення РФ вважає «не безпричинним нападом Путіна», а «наслідком тривалих політичних процесів». Лідер Mi Hazánk схвально оцінює зміцнення відносин між США та Росією за правління Трампа й Путіна. Натомість він закликає повалити «злочинне керівництво» ЄС і притягнути Урсулу фон дер Ляєн до відповідальності. Оскільки партія виступає за внутрішню антикорупційну політику, ця тема є важливою й для критики України. Тороцкаї звинувачує Володимира Зеленського та Урсулу фон дер Ляєн у спробах обмежити незалежність українських антикорупційних органів. На його думку, так політики намагаються приховати змови соратників у сфері енергетики та закупівлі вакцин. Ці тези, знову таки, виступають аргументами у потребі створити в Угорщині незалежну Антикорупційну прокуратуру для боротьби з місцевими олігархами.

Приклад агітаційного плакату партії Mi Hazank. Переклад допису: "Якщо ти також вважаєш, що Україна не повинна бути членом ЄС – голосуй за "Наша Батьківщина" (Mi Hazánk)!"

DK

Наступною політичною силою за соціологічними опитуваннями є Demokratikus Koalíció (DK, «Демократична коаліція»). Під керівництвом президентки Клари Добрев, партія позиціонує себе як безкомпромісну опозицію, що фокусується на захисті демократії. У межах угорської політики партія прагне лідерства серед лівоцентристів і наполягає на створенні широких коаліцій, щоб усунути чинну владу та змінити парламентську більшість.

Спершу DK діяла як депутатська група всередині Соціалістичної партії під керівництвом колишнього прем'єр-міністра Ференца Дюрчаня. Після поразки соціалістів від Fidesz у 2010 році Дюрчань покинув лави політсили та у 2011 році заснував власну партію, ставши там президентом, а віцепрезидентами було призначено економіста Тамаша Бауера, письменника Йожефа Дебрецені, Чабу Мольнара та етнографа Петера Нідермюллера.

Перед виборами 2014 року DK приєдналася до альянсу «Оссефогаш». Згодом назву блоку змінили через існування однойменної партії. Опозиціонери прагнули усунути уряд Віктора Орбана від влади. Блок здобув 38 мандатів, ставши найбільшою опозиційною групою. Однак після виборів альянс розпався. На виборах до Європарламенту 2014 року партія виборола понад 9% голосів, забезпечивши два мандати Чабі Мольнару та Петеру Нідермюллеру. Невдовзі партію покинув один із їхніх засновників – Тамаш Бауер. У 2015 році з'їзд переобрав Дюрчаня головою. Партія провела ребрендинг і затвердила сучасний логотип. Лідер назвав DK «партією майбутнього», здатною побудувати громадянську Угорщину.

Напередодні виборів 2018 року Дюрчань намагався об'єднати опозицію проти Fidesz, але через конфлікт із соціалістами спільного списку не було створено. Зрештою DK виступила на виборах як самостійна сила у союзі з організацією «Солідарність», хоча згодом її голова Шандор Секей розірвав співпрацю. На європейських виборах 2019 року партія балотувалася окремим списком і здобула 4 місця. Депутатами стали Клара Добрев (лідер списку), Чаба Мольнар, Шандор Ронаї та Аттіла Ара-Ковач. Того ж року партія зміцнила позиції на місцевих виборах.

Наприкінці 2020 року «Демократична коаліція» разом із п'ятьма іншими партіями (Jobbik, LMP, MSZP, Momentum, Párbeszéd) створила альянс «Єдині за Угорщину» для участі у виборах 2022 року. Восени 2021 року вони організували праймеріз. Хоча DK отримала найбільше мандатів (15 із 57), внутрішні ідеологічні та особисті конфлікти розкололи табір. У підсумку опозиція набрала понад 35% голосів.

Водночас головною причиною, чому опозиція, попри значну підтримку, щоразу програвала стало те, що кожна політична сила відстоювала власні інтереси. Боротьба проти Віктора Орбана була лише зовнішнім стимулом для об'єднання, тоді як всередині їх розділяли ідеологічні, партійні та особисті інтереси. Це призвело до чергової поразки та роздробленості. Після виборів опозиція поринула у глибоку кризу через втрату довіри між кандидатом у прем'єри Петером Маркі-Заєм та партійними лідерами. Ференц Дюрчань критикував процес висунення Маркі-Зая як спільного кандидата від альянсу «Єдині за Угорщину», тоді як сам Маркі-Зай звинувачував партнерів у недостатній підтримці та відсутності координації під час кампанії. Додатковим фактором стали комунікаційні прорахунки та суперечливі заяви кандидата, зокрема щодо можливості військової допомоги Україні, що було використано владою у передвиборчій риториці. У результаті поразки на виборах альянс швидко втратив єдність і фактично розпався, що закріпило подальшу фрагментацію опозиційного табору.

У вересні 2022 року Клара Добрев запропонувала створити тіньовий уряд, щоб представити альтернативу чинній владі. Метою проекту було представлення політиків, здатних керувати країною після політичної кризи та бути реальною альтернативою чинній владі. У 2024 році «Демократична коаліція» уклала стратегічний союз із соціалістами та «зеленими», позиціонуючи себе як єдину соціал-демократичну силу для участі у виборах 2024 та 2026 років. Проте стрімке зростання популярності Петера Мадяра та його партії обвалило рейтинги старої опозиції. На виборах до Європарламенту 2024 року альянс здобув лише два мандати, після чого Добрев оголосила про розпуск тіньового уряду.

Ференц Дюрчань заперечив одноосібну провину за успіхи Fidesz, звинувативши колег у відмові від координації. Проте під час передвиборчого турне до виборів 2026 року відбулися радикальні зміни: Клара Добрев оголосила, що Дюрчань йде з політики, а вона очолює партію. У січні 2026 року до ДК приєднався колишній голова Jobbik Петер Якаб, що викликало хвилю критики з боку його колишніх соратників.

ПОГЛЯДИ ТА АГІТАЦІЯ

«Демократична коаліція» позиціонує себе як ліву соціал-демократичну силу, називаючи себе найбільш проєвропейською та безкомпромісною опозицією. Її головна мета – змінити систему Віктора Орбана та розбудувати сучасну Угорщину у складі євроатлантичних союзів. Партія прагне створити державу рівних можливостей, де влада відповідає перед громадянами. Політична сила вважає своїми союзниками всіх опонентів чинної системи та запевняє, що не піде на жодні домовленості з владою. Тим не менше, лише свою партію члени ДК вважають здатною реально протистояти Fidesz.

У програмі 2013 року ДК закликала впровадити модель соціальної ринкової економіки. На думку лідерів партії, держава загального добробуту гарантує економічну безпеку, а вільний ринок слугує фундаментом свободи. Період після 2010 року вони називали занепадом «демократичної правової держави». Хоча партія Fidesz прийшла до влади законно, ДК вважає її авторитарну систему нелегітимною, оскільки «демократію не можна обмежувати». Передвиборча програма партії 2026 містить 150 пунктів. Серед ключових обіцянок є запровадження суворих правил для обмеження кількості працівників з-поза меж ЄС та ліквідація агенцій, що масово завозять іноземців. Також партія відстоює закріплення принципу рівноправності в Конституції та легалізацію одностатевих шлюбів, відновлення самоврядування Будапешта та повернення місту фінансової незалежності.

Партія також наполягає на розробці нової Конституції, яка поверне державі назву Угорська Республіка. Присутня й ідея реформи виборчої системи передбачає повернення до двотурової моделі та оновлення правил голосування. Право голосу матимуть лише громадяни, які проживають або раніше проживали в країні. Водночас партія пропонує скасувати це право для осіб, які отримали громадянство після 2010 року, не маючи досвіду життя в Угорщині. Натомість процедуру голосування для тих, хто працює чи навчається за кордоном, максимально спростять. Для очищення держапарату планують оголосити річний надзвичайний стан щодо корупції, конфіскувати незаконне майно та ухвалити новий закон про медіа. ДК адвокатує припинення стеження за політиками та журналістами й розслідування корупційних зловживань. У зовнішній політиці партія є дуже проєвропейською: вона підтримувала створення федеративної Європи, яка в майбутньому має перетворитися на Сполучені Штати Європи.

Партія також рішуче вимагає переходу на євро, приєднання до Європейського банківського союзу та Європейської прокуратури. Вона підтримує створення європейської армії та прагне розбудови «максимально інтегрованої» Європи. Це підтвердилося й реакцією Добрев на зустріч Орбана з президентом США Трампом, після якої вона вкотре наголосила на необхідності сильної Європи: політично, економічно та військово. «Демократична коаліція» вважає пріоритетним національним інтересом рівноправне та ефективне відстоювання інтересів позицій Угорщини в ЄС. Позиція щодо третіх країн поза ЄС спиралася на три стовпи: представництво національних інтересів, захист демократії та прав людини, а також дотримання «союзницьких зобов'язань». Політична сила обстоювала зміцнення добросусідських відносин. Пріоритети ДК – налагодження відносин із партнерами в НАТО та ЄС, зміцнення співпраці з сусідами (зокрема з Польщею) та вихід Угорщини з міжнародної ізоляції. Питання безпеки теж важливі: вони передбачають посилення охорони кордонів, заборону в'їзду для російських шпигунів та активне патрулювання громадських місць.

У передвиборчій боротьбі задля залучення симпатиків Клара Добрев особисто відкривала ярмарки, проводила зустрічі з угорцями та здійснила дев'яти-місячний тур країною. Взимку вона організувала гуманітарну місію: розвозила дрова угорцям, які мали проблеми з опаленням, а під час сильних морозів партія відкрила центри обігріву. На Різдво політсила влаштувала благодійні акції, закуповуючи для виборців продукти та ліки. Аналіз соцмереж партії свідчить, що святкові агітаційні кампанії – це фундаментальна складова стратегії «Демократичної коаліції». Цільова аудиторія партії: літні люди, угорці з сільської місцевості та сім'ї з дітьми. Саме на розв'язанні проблем цих соціальних груп зосереджені передвиборчі обіцянки. У своїх публікаціях «Демократична коаліція» звинувачує Віктора Орбана у неефективній економічній політиці та корупційних скандалах, що призвели до низки проблем своєї цільової аудиторії. Політична сила обіцяє підвищення пенсії та справедливої зарплати угорцям, ремонт доріг. Клара Добрев часто наголошує, що саме «ліві сили» у парламенті «зможуть розв'язати проблеми в Угорщині».

Щодо інструментів ведення виборчої кампанії, партія використовує банери, на яких переважно зображає Клару Добрев. Також запускались кампанії плакатів про позбавлення виборчих прав людей з угорським паспортом, які мешкають за кордоном, щоб зменшити ризик фальсифікації результатів виборів. На тік-ток сторінці публікують переважно короткі нарізки з виступів депутатів від «Демократичної коаліції».

ПОГЛЯДИ ЩОДО УКРАЇНИ

Партія солідарна з Україною у війні проти російського вторгнення та агресії. Вона підтримує ініціативи щодо надання гуманітарної та військової допомоги. Також ДК обстоює вступ України до Європейського Союзу після виконання всіх необхідних умов для інтеграції. У межах посилення енергетичної незалежності партія вимагає радикального скорочення залежності Угорщини від російського газу, а також зупинку проекту АЕС «Пакш-2».

Під час зустрічі з українським послом в Угорщині Клара Добрев заявила: якщо Україна зазнає поразки, Путін не зупиниться і піде далі. У Європейському Парламенті представники «Демократичної коаліції» одностайно проголосували за резолюцію щодо припинення війни в Україні на справедливих умовах.

ПАРТІЯ ДВОХВОСТОГО СОБАКИ

Угорська партія двохвостого собаки (Magyar Kétfarkú Kutya Párt) – це сатирична політична сила, яка використовує абсурдний гумор як головний інструмент боротьби. Через пародію та іронію партія викриває вади політичної системи. Суспільство часто сприймає її як феномен протесту, що творчо спрямовує громадянську активність у рідше арт-активізму та соціальних ініціатив. Політичну силу очолює Давід Надь.

Спочатку «Угорська партія Двохвостого собаки» діяла як громадська асоціація, але у 2014 році вона отримала статус офіційної політичної сили. У 2009 році активісти провели демонстрацію під Центральним статистичним управлінням з іронічними гаслами, як-от: «Завтра має бути вчора!». У 2010 році рух оприлюднив першу політичну програму. Вона містила безліч абсурдних обіцянок, якими автори прагнули привернути увагу та конвертувати її у політичний капітал. Тоді ж очільник руху Гергей Ковач оголосив про намір змагатися за посаду мера Сегеда.

Серйозні труднощі виникли у 2013 році, напередодні виборчого циклу. Політична сила подала заявку на реєстрацію, однак суд відмовив у ній. Судді мотивували своє рішення тим, що назва «не відповідає вимогам автентичності», може «ввести людей в оману» та свідчить про «відсутність серйозності». Засновник руху оскаржив це рішення в Конституційному суді.

Ferenc Isza AFP/Getty Images

Він стверджував, що вердикт порушує право на об'єднання, а суд здійснив надмірний контроль над діяльністю організації, на який не мав повноважень. Влітку 2014 року Верховний суд нарешті дозволив реєстрацію. Тривалу тяганину партія пропустила парламентські вибори: неконституційне рішення скасували лише за два з половиною місяці після голосування. Офіційну реєстрацію завершили на початку вересня 2014 року, лише за 16 хвилин до дедлайну подання кандидатур на місцеві вибори.

«Угорська партія Двохвостого собаки» активно використовує сатиру для мобілізації прихильників: У 2015 році у відповідь на урядові білборди проти міграції рух розпочав контркампанію. Замість запланованих трьох мільйонів форинтів за місяць люди пожертвували 33 мільйони всього за сім годин. У результаті партія встановила 900 білбордів замість 50. Під гаслом «Дурна відповідь на дурне запитання» партія закликала виборців позначати одночасно «так» і «ні», роблячи бюлетені недійсними. На цю акцію зібрали 28 мільйонів форинтів. У підсумку референдум провалився через низьку явку.

У 2017 році рух організував демонстрацію на противагу «Маршам миру», організовані проурядовим Форумом громадянської солідарності. У заході взяли участь від 3 до 5 тисяч осіб з гумористичними плакатами. Згодом відбулися декілька подібних масових маршів. Хоча на парламентських (2018, 2022) та європейських (2019, 2024) виборах партії поки не вдавалося подолати прохідний бар'єр, вона залишається помітним гравцем. У 2025 році МККР провела мітинг, де висміяла спроби заборонити щорічний ЛГБТ+ прайд.

ПОГЛЯДИ ТА АГІТАЦІЯ

Загалом «Угорську партію двохвостого собаки» часто вважають політичною силою з нетиповими позиціями. Дослідники називали її ліберальною, лівою, центристською, антипопулістською, анархістською, анархо-синдикалістською тощо. Політсила не лише захищає знедолених, а й реально допомагає бездомним, людям із залежностями та всім, хто не вписується у загальноприйняті норми. Ще один пріоритетний напрям діяльності - комплексний захист довілля та тварин. Партія власноруч займається озелененням, прибирає сміття, підтримує притулки, встановлює шпаківні та громадські компостери. Програма партії-2026, як зазначають автори на офіційному сайті, базується на практичному досвіді, а не на грандіозних обіцянках. Політична сила пропонує такі зміни:

- Трансформація моделі для того, щоб кількість парламентських місць справді відображала рівень соціальної підтримки. Також партія пропонує впровадити дистанційне голосування для всіх громадян;
- Відновлення повноцінного нагляду за законністю та зміна процедури призначення суддів;
- Створення Міністерства охорони навколишнього середовища Угорщини та мережі волонтерів-охоронців природи.
- Перехід на євро, перегляд Кримінального кодексу та Конституції задля декриміналізації вживання наркотиків, а також амністія для засуджених за вживання канабісу.

У зовнішній політиці пріоритетом залишається співпраця в межах ЄС та НАТО. Партія підтримує євроінтеграцію сусідніх країн, де проживають угорські громади. Через значні екологічні ризики рух виступає категорично проти будівництва АЕС «Пакш-2». Серед ключових гуманітарних цілей - приєднання Угорщини до Стамбульської конвенції та забезпечення повної рівності прав для ЛГБТ. З моменту заснування партія використовує як головний інструмент агітації креативні жартівливі плакати та перформанси. Окрім активності в інтернеті, політсила організовує для виборців зустрічі з живою музикою. Узимку активісти встановлювали намети для обігріву під час заморозків, а також регулярно роздавали їжу нужденним. У своїх соціальних мережах партія гостро висміює Віктора Орбана, зокрема його «закиди» про нібито «втручання ЄС» у парламентські вибори 2026 року. Також автори сторінок публікують іронічні відеонарізки з виступів провладних політиків, викриваючи їхнє абсурдне красномовство.

ПОГЛЯДИ ЩОДО УКРАЇНИ

Партія допомагала українським біженцям, зокрема збирала та роздавала одяг і надавала іншу гуманітарну підтримку. Така діяльність свідчить про солідарність політичної сили з Україною під час повномасштабного російського вторгнення. Також рух активно висвітлював воєнні злочини Росії. У 2022 році кандидатка від «Партії двохвостого собаки» провела символічну акцію в Дебрецені: вона розфарбувала тротуар перед російським консульством у жовто-сині кольори та написала «Слава Україні!».

JOBBIK

Jobbik займає доволі складне місце в політичній системі Угорщини. Після тривалої ізоляції на правому фланзі партія стала однією з опор опозиційних альянсів, щоб створити реальну противагу владному монополізму. Трансформація у «народну партію» змусила керівництво дистанціюватися від радикальних структур та офіційно визнати демократичні інститути. Проте політичні аналітики та виборці й досі прискіпливо стежать за партією, сумніваючись, чи справді вона остаточно й щиро відмовилася від свого екстремістського минулого.

Історія політсили розпочалася у 1999 році зі створення «Правої молодіжної спільноти». Студенти університетів і коледжів за ініціативою Давіда Ковача заснували організацію з метою об'єднати навколо себе національну свідому молодь. Після парламентських виборів 2002 року рух перетворився на партію Jobbik. Засновники прагнули створити альтернативу радикальним правим виборцям на випадок розпаду «Угорської партії справедливості та життя». У 2004 році партія не брала участі у виборах до Європейського парламенту на знак протесту проти «поспішного», на їхню думку, вступу Угорщини до ЄС. Jobbik підтримував лише економічну співпрацю конфедеративного типу та виступав проти «глобалістської політики», вбачаючи в ній загрозу незалежності. Того ж року політик Аттила Керьомі вийшов із фракції Fidesz та приєднався до Jobbik.

На виборах 2006 року Jobbik уклав альянс «Третій шлях» з «Угорською партією справедливості та життя». Радикальні сили намагалися об'єднатися через слабкі позиції, проте альянс не подолав прохідний бар'єр, і співпраця припинилася. У 2007 році тодішній голова партії Габор Вона зареєстрував організацію «Угорська гвардія».

Вона мала «зміцнювати національну самооборону» та виконувати «правоохоронні завдання». Через це троє засновників Jobbik, зокрема Давід Ковач, покинули партію на знак протесту. У 2009 році партія здобула понад 15% на виборах до Європарламенту, отримавши три мандати (Крістіна Морвай, Золтан Бальцо, Чанад Сегеді). Того ж року суд заборонив «Угорську гвардію». На парламентських виборах 2010 року Jobbik виборов 47 місць. Депутати обрали Габора Вону керівником фракції, а Золтана Бальцо висунули на посаду віцепрезидента парламенту. Бальцо передав свій мандат у Європарламенті Белі Ковачу.

У 2014 році партія знову посіла третє місце, здобувши 23 мандати. Однак напередодні виборів до Європарламенту депутат Бела Ковач потрапив у центр скандалу: його звинуватили у співпраці з російськими спецслужбами. (Сам Ковач усі звинувачення відкидав). Попри це, партія отримала 15% голосів. Згодом, після офіційного звинувачення у шпигунстві та шахрайстві, Ковач вийшов із партії. На місцевих виборах кандидати від партії Jobbik перемогли у 14 муніципалітетах. На виборах 2018 року Jobbik отримав понад 19% голосів. Оскільки партія не змогла перемогти, Габор Вона пішов у відставку та залишив політичну силу. Новим президентом став Тамаш Снайдер, який переміг радикальнішого Ласло Тороцкаї. Після програшу Тороцкаї виключили з партії, і він створив рух «Наша Батьківщина».

Після невдачі на виборах до Європарламенту 2019 року (лише один мандат) керівництво знову пішло у відставку. Новий голова Петер Якаб у 2020 році змінив логотип та приєднав Jobbik до альянсу «Єдині за Угорщину». На виборах 2022 року коаліція на чолі з незалежним Петером Маркі-Заєм зазнала поразки від Fidesz. Опозиція отримала 57 місць, з яких Jobbik дісталось лише 10. Того ж року лідером партії обрали Мартона Дьондьоші. У 2023 році партія офіційно змінила назву на «Jobbik-Консерватори», остаточно закріпивши перехід до поміркованого консерватизму.

ПОГЛЯДИ ЩОДО УКРАЇНИ

До 2020 року дослідники описували Jobbik як праву та ультраправу силу. Згодом партія поступово відмовилася від національно-радикальної ідеології. Сьогодні вона як консервативну правоцентристську групу. Політики позбулися колишньої антисемітської риторики, проте незмінно дотримуються антикомуністичних поглядів. У 2007 році партія оприлюднила програму імені Габора Бетлена (однієї з найважливіших постатей в історії Угорщини XVII століття). У документі стверджували, що німецька окупація 1944 року збила країну зі шляху правової спадкоємності. Політики вимагали відновити Конституцію на основі доктрини «Святої Корони». Тоді ж вони відкидали централізацію ЄС, вважаючи, що Союз має захищати європейські цінності від «американської глобалізації».

У 2016 році партія закликала до виходу з ЄС та обирала шлях нейтралітету, пропонуючи зміцнити відносини з Китаєм та Росією. Однак напередодні виборів 2014 року погляди лідерів різко змінилися у бік Європи. Партія Jobbik звинуватила Європейську Комісію у втручанні в суверенітет Угорщини через вимогу скасувати три закони: про розділення центрального банку, достроковий вихід на пенсію суддів та скасування інституту омбудсмена. У відповідь на цей «ультиматум» Габор Вона організував демонстрацію із закликом вийти з ЄС. Проте згодом курс різко змінився: напередодні парламентських виборів 2014 року партія обрала проєвропейський напрям.

Після установчого з'їзду 30 червня 2020 року новий президент Петер Якаб окреслив ідеологію руху як національну, християнську та консервативну правоцентристську силу. Своєю метою партія визначила розбудову успішної Угорщини та громадянського суспільства, орієнтуючись на ідеали християнських батьків-засновників Євросоюзу.

У програмі на 2026 рік партія пропонує зміцнити правопорядок через розширення штату поліції, відновлення прикордонної служби та впровадження тотального відеоспостереження. Політики виступають за суворі покарання, зокрема довічне ув'язнення з роботою в шахтах. Водночас партія акцентує на соціальному забезпеченні силовиків, підтримує громадську самооборону та пропонує систему обов'язкової трудової компенсації збитків потерпілим за кошти засуджених. Jobbik ініціює зміну процедури президентських виборів: голову держави має обирати безпосередньо народ, а не парламент, за двотуровою системою. Також партія вимагає запровадити освітній ценз: право голосувати та балотуватися матимуть лише громадяни, які закінчили початкову школу. Кандидати повинні мати бездоганну репутацію, надавати довідку про несудимість та проходити перевірку статків на початку й наприкінці кожної каденції.

У розділі про євроінтеграцію партія наголошує на розчаруванні членством в ЄС. Jobbik пропонує Угорщині «третій шлях»: політики відмежовуються і від ідеї федеративних «Сполучених Штатів Європи», і від антиєвропейського курсу Fidesz. На їхню думку, країні потрібне нове порозуміння всередині Євросоюзу. У зовнішніх відносинах пріоритетами партії є: відродження Вишеградської четвірки; безпека через НАТО; проти участі Угорщини у збройних конфліктах, але за виконання союзницьких зобов'язань щодо колективної оборони; справедлива міграційна політика: проти квот ЄС і проти політики Fidesz.

Партія також планує створити професійну та ефективну прикордонну службу Угорщини. На думку Jobbik, усі країни ЄС мають фінансово долучатися до захисту спільних зовнішніх кордонів. Крім того, партія має намір перевірити всі міжнародні договори на відповідність сучасним національним інтересам. Депутати від Jobbik активно просувають програмні ідеї у коротких відео на своїх сторінках. Зокрема, вони пропонують запровадити електронне голосування та інші цифрові реформи. Головне гасло їхньої кампанії в соцмережах: «Досить потопау гріха! За нормальну Угорщину!». У своїх публікаціях партійці звинувачують Віктора Орбана у втрачених для країни можливостях. Контент переважно складається з відеодобірок та емоційних нарізок виступів депутатів у парламенті.

ПОГЛЯД НА УКРАЇНУ

У 2014 році Служба безпеки України заборонила в'їзд на територію України тодішньому лідеру Jobbik Іштвану Саваї та ще трьом представникам цієї партії. Наступного року, декілька членів партії були «спостерігачами» на «виборах» в окупованому Донецьку. Мартон Дьондьоші після російського повномасштабного вторгнення в Україну, вибачився за цей вчинок.

Прихильники партії «Йоббік» на заході, присвяченому 62-й річниці повстання 1956 року проти комуністичного режиму у Будапешті, 23 жовтня 2018 року. ЕРА-ЕФЕ/Балаж Мохай

ПОЛІТИЧНІ ПОРТРЕТИ УГОРСЬКИХ ПОЛІТИКІВ

Віктор Міхай Орбан

Народився 31 травня 1963 року у м. Секешфегервар. Закінчив юридичний факультет в університеті ім. Лоранда Етвеша у Будапешті. У 1980-х роках був стипендіатом Фонду відкритого суспільства Джорджа Сороса та певний час працював у структурах, пов'язаних з організацією мецената. На початку своєї політичної кар'єри Орбан позиціонував себе як ліберальний реформатор, виступав проти націоналізму та популізму, висміював правих радикалів та демонстрував світогляд, далекий від консервативного. У 1988 році заснував молодіжну партію Fidesz, а всенародну відомість Орбан здобув після промови у 1989 році на перепохованні Імре Надя, у якій відкрито закликав до виведення російських військ з Угорщини та створення нового уряду. Після свого резонансного виступу 26-річний Орбан отримав стипендію для вивчення політології у Пембрук-коледжі Оксфорда. Однак згодом він повернувся до Угорщини для участі у виборчій кампанії, так і не завершивши навчання у Великобританії.

У 1993 році Віктор Орбан став президентом ліберальної на той момент Fidesz. Після поразки партії на виборах наступного року, політик ініціював ідеологічний зсув вправо, аби привабити більше виборців. Такі зміни дозволили партії виграти вибори 1998 року, а Орбану – стати наймолодшим прем'єр-міністром Угорщини. Подальше правління Fidesz у різні періоди і безперервно останні 16 років дозволили Орбану стати своєрідним ідеологом «неліберальної демократії» Угорщини. Через популістську риторику та акценти на захисті Угорщини від мігрантів, впливу «глобалістів», а також війни в Україні, він заручився сильною підтримкою населення. Не менш важливою є його роль як одного з найпомітніших націонал-консерваторів та євроскептиків Європейського Союзу. Це дозволяє оперувати ідеєю звільнення країни від «брюссельського диктату», який розпочався із фінансової допомоги у 2008 році.

Поточна централізована модель управління країною теж спадок Орбана: ключові державні інституції, медіа та значна частина економічних ресурсів пов'язані з правлячою партією, що робить його найбільш впливовим політиком сучасної Угорщини. Як зазначав нідерландський журналіст Костянтин Саді, у Віктора Орбана залежність від влади, що й пояснює його безперервні спроби повернення на посаду прем'єр-міністра та зміну риторики для приваблення електорату. Зараз же політичне майбутнє Орбана залежить від результатів виборів. Перемога дозволить йому продовжити домінування з можливим посиленням «неліберальної» моделі та східної орієнтації. Натомість у разі поразки, не виключено, що Орбан спробує повернутися до влади на посаді президента, перетворивши перед цим церемоніальну роль глави держави на більш впливову фігуру, щоб зберегти для себе важелі впливу управління державою.

Народився 30 жовтня 1978 року у м. Комаром. Навчався у гімназії ім. Гергея Чузора у м. Дьйор, де у 1998 році розпочав свою політичну кар'єру, ставши членом муніципального уряду. У 2002 році отримав диплом з міжнародних відносин у Будапештському університеті економічних наук і державного управління. Того ж року став наймолодшим членом парламенту від партії Fidesz.

У різні періоди Сійярто працював директором із комунікацій правлячої партії, був особистим речником Орбана, державним секретарем з питань закордонних справ та зовнішньоекономічних відносин в офісі прем'єр-міністра, заступником міністра закордонних справ і торгівлі.

З 2014 року він безперервно займає посаду міністра закордонних справ і торгівлі Угорщини. Його прихід ознаменував початок активної реалізації зовнішньополітичної стратегії «Східного відкриття».

У 2021 році Петер Сійярто навіть отримав російський «орден Дружби» від Сергея Лаврова за заслуги у розвитку двосторонніх відносин між Угорщиною та Росією. Після початку повномасштабного вторгнення політик заявив, що не збирається повертати цю нагороду РФ. Сійярто є одним із найближчих та найвідданіших соратників Віктора Орбана і фактично головним провідником його зовнішньополітичної лінії вже понад 10 років. У передвиборчий період він активно просуває орбанівські тези про захист національного суверенітету, енергетичну безпеку та необхідність самостійної зовнішньої політики, звинувачуючи Брюссель та Україну у грубому втручанні у внутрішні справи Угорщини.

Сійярто відкрито заявляє, що на прийдешніх виборах вирішується доля країни, адже перемога Tisza, за його словами, може втягнути Угорщину у війну. Політичне майбутнє міністра залежить від результатів парламентських виборів. У разі збереження влади за Fidesz, Сійярто залишиться на посаді та продовжить вести євроскептичну політику, блокувати допомогу Україні та поглиблювати східні зв'язки.

Якщо переможе опозиційна партія Tisza, на посаду міністра закордонних справ і торгівлі, ймовірно, буде призначено Аніту Орбан. У такому випадку Сійярто може залишитися депутатом парламенту або працювати в партійних структурах, але без Віктора Орбана при владі він втратить свій вплив.

На початку квітня медіа опублікували стенограми розмов Сійярто з Лавровим: угорський міністр не лише передавав деталі закритих обговорень Ради ЄС практично в режимі реального часу, а й прямо просив Росію надати аргументи, які він міг би використовувати для захисту російських інтересів під виглядом угорських. Сійярто відкрито заявляє, що на прийдешніх виборах вирішується доля країни, адже перемога Tisza, за його словами, може втягнути Угорщину у війну.

Петер Сійярто

Шандор Пінтер

Народився 3 липня 1948 року в Будапешті. За освітою Пінтер юрист і професійний поліцейський. Свою кар'єру він розпочав у системі Міністерства внутрішніх справ, поступово піднімаючись службовими щаблями – від слідчого до керівника поліції Будапешта, згодом – очільника Нацполіції. Після відставки працював у сфері безпеки та банківському секторі, зокрема входив до керівних органів OTP Bank.

Кар'єра Пінтера пов'язана зі співпрацею з Орбаном: уперше він очолив Міністерство внутрішніх справ у 1998 році, саме під час першого уряду Орбана та зберіг цю посаду до 2002 року. З 2010 року він безперервно обіймав посаду міністра, поступово концентруючи у своїх руках дедалі ширші повноваження. Після ліквідації так званого «суперміністерства» людських ресурсів саме відомству Пінтера було передано контроль над освітою та охороною здоров'я, що істотно розширило сферу його впливу.

Пінтер є єдиним членом уряду, який зберіг посаду в усіх кабінетах Віктора Орбана, що свідчить про високий рівень довіри з боку прем'єра та його статус одного з ключових гарантів стабільності системи. У 2024 році в Будапешті відбулися масові протести з вимогами реформ у сфері захисту дітей і критикою урядових рішень – частина вимог стосувалася і відставки Пінтера. Так, він став важливою постаттю передвиборчого періоду: з одного боку, саме Пінтер і його міністерство відповідають за придушення заворушень і контроль протестів. З іншого – його діяльність може активно використовуватися опозицією для критики уряду. Таким чином, Пінтер більше не «технічна» фігура поза публічним конфліктом. При зміні уряду, як і Сійярто, Пінтер навряд чи залишиться в державному апараті.

Народився 19 лютого 1986 року у м. Будапешт. Орбан закінчив юридичний факультет Католицького університету ім. Петера Пазманя, здобув ступінь доктора з права. Почав кар'єру як юрист і дослідник в аналітичних центрах, пов'язаних з Fidesz, займаючись правовими та політичними студіями.

У 2018 році він став державним секретарем у Міністерстві юстиції, де відповідав за правові реформи. З 2020 року обіймає посаду політичного директора прем'єр-міністра Віктора Орбана (з яким у нього немає родинних зв'язків), виступаючи радником з політичних, соціальних, економічних і зовнішньополітичних питань.

З 2022 року Балаж Орбан є членом парламенту від Fidesz.

Балаж Орбан

Зараз Балаж Орбан очолює виборчу кампанію Fidesz, замінивши попереднього директора Андраша Гюрка з вересня 2025 року. Його політичне майбутнє пов'язане з Fidesz: перемога дозволить залишитися ключовим гравцем, можливо як міністр чи депутат, та надалі втілювати «нелібералізм» і відповідну зовнішню політику. Поразка може змусити перейти в опозицію чи аналітику, але його зв'язки з консервативними колами в США та Європі забезпечать збереження впливовості. Аналітики бачать у ньому потенційного наступника Орбана, якщо Fidesz адаптується до змін, або фігуру для міжнародних правих рухів. У разі поразки, він може стати частиною плану Орбана щодо переходу на президентську систему для збереження влади.

Арпад Хабоні

Народився 1 січня 1968 року. «Загадковий ідеолог» Орбана – про особисте життя Хабоні відомо небагато з публічних джерел. Та хоча він видається як один із когорти радників прем'єр-міністра Віктора Орбана, роль Хабоні значно вагоміша для політики всієї Угорщини.

Хабоні здружився з Орбаном у 2002 році, коли той програв на парламентських виборах. З 2006 року Хабоні займає неофіційну посаду стратегічного радника Орбана, хоч сам прем'єр це ніколи не підтверджував. Протягом того часу він допоміг Орбану побудувати мережу лояльних медіа та налагодити зв'язки з консультантами Республіканської партії США. Хабоні також допоміг Fidesz виграти вибори 2010 року: разом із американськими консультантами він вибудував стратегію, за якою Fidesz завжди обирає зовнішнього ворога і оголошує боротьбу проти нього.

Згодом це призвело до боротьби Орбана і проти Сороса, фонди якого допомагали громадянському суспільству Угорщини, за начебто спробу керування країною ззовні. Таким чином саме Хабоні курував трансформацією Fidesz у невгамовну силу боротьби проти іммігрантів та лібералів. У середині 2010-х Хабоні намагався розширити вплив Угорщини в сусідніх країнах: купував медіакомпанії в Словенії на підтримку Янеца Янші, підтримував VMRO-DPMNE у Північній Македонії, працював над кампаніями Ніколя Саркозі у Франції та HDZ у Хорватії, невдалою кампанією партії Право і справедливість у Польщі (2023) та успішним переобранням Роберто Фіцо у Словаччині (2024). У 2019 році Хабоні отримав дипломатичний паспорт Угорщини, хоча не має офіційної посади, і брав участь у проєктах уряду, включно з продажем «золотих віз» та запуском прокремлівського агентства V4NA.

Ні чиновники офісу прем'єр-міністра, ні Хабоні не коментують їх взаємодію, тому на просторах онлайн-ресурсів обсяг відповідної інформації мізерний. Все це ще більше приваблює критиків уряду до постаті Хабоні. Все ж варто відзначити, що у поточній передвиборчій гонитві слід Хабоні не настільки помітний, що може свідчити й про зміну тактик Орбана, адже рекламою Fidesz зараз керує Балаж Орбан.

Петер Мадяр

Народився 16 березня 1981 року в Будапешті. Навчався на юриста у Католицькому університеті ім. Петера Пазманя та Гамбурзькому університеті. У 2002 році приєднався до консервативної партії Fidesz та тривалий час був її прихильником. Перші роки своєї політичної та професійної діяльності Мадяр працював у державних структурах, тісно пов'язаних з урядом Віктора Орбана, де займав престижні керівні та консультативні посади. Протягом кар'єри Мадяр також тісно працював над відносинами з ЄС та Європарламентом як у державних органах у Будапешті (зокрема, Міністерстві зовнішніх справ та торгівлі), так і безпосередньо з Брюсселя.

Приближеність Мадяра до уряду сформувалася й через заміжжя з колишньою міністеркою юстиції Юдіт Варгою. «Зразкова» консервативна пара розлучилася у березні 2023 року, а у лютому 2024 року країну сколихнув скандал, адже виявилось, що Варга та тодішня президентка Новак помилували керівника дитячого будинку, який прикривав сексуальне насильство над дітьми від його працівників.

Мадяр одразу покинув усі посади у державних структурах та банківських інституціях і звинуватив Орбана у перекладанні відповідальності за скандал на Варгу та Новак. Наступного дня після відставки Мадяр дав інтерв'ю незалежному каналу, де розповів про корупцію в системі Орбана та непрозорість влади. Сумнівним кроком Мадяра, однак, була публікація запису розмови з колишньою дружиною, хоча на момент запису вони все ще були одружені, де вона розповідала про корупцію і про те, як держава перетворилася в мафію, з якої важко вибратися.

З того моменту розпочалося піднесення політичної кар'єри Мадяра як головного опозиціонера. Він створив власну політичну силу, переобладнавши вже зареєстровану партію під назвою Tisza. Мадяр позиціонує себе як «чистого та справжнього консерватора», який обіцяє демонтувати «неліберальну демократію» Орбана та його корумповану систему. Важливо, що саме попередня причетність Мадяра до партії Fidesz дозволяє значній частині угорців сприймати його як переконливого критика орбанівського ладу. Мадяр пообіцяв після перемоги усунути з посад голів Верховного та Конституційного судів, генерального прокурора та інших ключових соратників Орбана, яких назвав «мафією».

Попри очікування Києва, партія «Тиса» в Європейському парламенті проголосувала проти надання Україні кредиту в 90 мільярдів євро, що вразило дипломатів у Брюсселі. Мадяр заявляв, що його партія не підтримує прискорений вступ України до ЄС, хоча й обіцяє зняти угорські вето та повернути країну до проєвропейського курсу. Якщо Мадяру вдасться конвертувати протестний потенціал угорців у стабільну електоральну підтримку, його політична сила може скласти серйозну конкуренцію чинній владі.

Народився 4 березня 1974 році. За фахом ветеринар. Схоже до Мадяра, Хадхазі розпочав політичну кар'єру у партії Fidesz, однак залишив її після публічного конфлікту з керівництвом через питання корупції. Загальнонаціональну відомість здобув у 2013 році як викривач, коли підтвердив, що ліцензії на торгівлю тютюном розподілялися за політичною лояльністю. Згодом став незалежним депутатом Національних зборів Угорщини. Він заснував антикорупційну платформу korrupcioinfo.hu та роками проводив регулярні пресконференції з оприлюдненням матеріалів про ймовірні зловживання у сфері державних закупівель, розподілу коштів ЄС і діяльності наближених до уряду бізнес-груп.

Впливовість Хадхазі заснована не на партійній структурі чи доступі до ресурсів, а на репутації послідовного антикорупційного критика влади. У 2025 році він став одним із ключових фігур протестів проти урядової політики, зокрема обмежень щодо проведення ЛГБТІК+ прайдів, а також щодо можливого незаконного збагачення Орбана, зокрема через його розкішний маєток у Хатванпусті. Його називають одним із головних організаторів і стратегів вуличної мобілізації. Паралельно він залишається активним у парламенті, де неодноразово вдавався до різких форм протесту проти рішень більшості. Влада застосовувала до опозиційних депутатів санкції, що посилювало його імідж як принципового опонента уряду Віктора Орбана. У контексті парламентських виборів 2026 року Хадхазі не є лідером великої партії і не формує окремий виборчий проект. Його роль у виборчий період – це зберігати публічний тиск на уряд і тримати тему корупції та обмеження прав у центрі дискусії. Вплив Хадхазі напряму пов'язаний із рівнем суспільної підтримки протестів проти чинного уряду. Водночас, через бажання Мадяра відділитися від традиційної опозиції країни, ймовірність об'єднання сил двох опозиційних політиків низька.

Акош Хадхазі

Ласло Тороцкаї

Народився 10 березня 1978 року у м. Торокбалінт. Розпочав кар'єру як журналіст, працював у медіа та займався націоналістичним активізмом. У 2000-х роках Тороцкаї приєднався до ультраправої партії Jobbik, де швидко піднявся у посаді та став віце-президентом у 2013 році. Того ж року був обраний мером с. Ашоттхалом біля сербського кордону, де запровадив жорстку антиімміграційну політику, ініціював побудову паркану, заборонив публічні прояви ЛГБТІК+ та використовував расистські гасла, такі як «Угорщина не стане циганською країною».

Після конфлікту в Jobbik у 2018 році, коли партія пом'якшила позиції, Тороцкаї заснував ультраправу, націоналістичну партію Mi Hazánk.

Тороцкаї є також засновником молодіжної організації НVІМ (Шістдесят чотири графства) та руху «Гуннія», відомий своєю роллю в облозі будівлі угорського державного телеканалу MTV у 2006 році під час антиурядових протестів. Як журналіст, його риторика часто включає критику ЄС, НАТО та допомоги Україні, а також вимоги повернення до «традиційних цінностей». Тороцкаї є впливовим фігурантом угорської ультраправої сцени, адже об'єднує консервативний електорат, незадоволений «пом'якшенням» риторики Fidesz. Тороцкаї використовує соціальні мережі для поширення ідей, хоча його сторінку на Facebook заблоковано, що він називає цензурою. Його вплив поширюється на міжнародні ультраправі мережі, включаючи зв'язки з AfD у Європарламенті.

У прийдешніх виборах Тороцкаї балотується як лідер Mi Hazánk, бореться за голоси з Fidesz та має намір оскаржувати результати. Його політичне майбутнє залежить від результатів: прохід у парламент посилить його як альтернативу Орбану на правому фланзі, можливо з формуванням фракції та впливом на політику. У разі невдачі партія може маргіналізуватися, але Тороцкаї залишиться ключовим голосом радикалів, готуючись до майбутніх кампаній через медіа та активізм.

Народився 27 січня 1966 року м. Секешфегервар. За фахом – газовик; до початку публічної кар'єри працював у сфері монтажу газових мереж. У 2011–2018 роках обіймав посаду мера Фельчута. Стрімке зростання бізнес-кар'єри Месароша розпочалося після повернення Орбана до влади у 2010 році. За кілька років він став одним із найбагатших підприємців Угорщини. Сфери його діяльності охоплюють будівництво, енергетику, туризм, агросектор, медіа та фінансові послуги. Месарош пов'язаний із холдингом Orus Global та іншими структурами, що отримували великі державні та інфраструктурні контракти, зокрема фінансовані за рахунок коштів ЄС. Впливовість Месароша зумовлена масштабом його бізнес-активів й їхньою присутністю у стратегічних галузях економіки. Його часто пов'язують із найближчим оточенням Віктора Орбана, що пояснює

його позицій на ринку державних контрактів. Ім'я Месароша регулярно фігурує в дискусіях про концентрацію медіавласності та перерозподіл активів у сферах інфраструктури й енергетики. У банківському секторі він також був серед учасників процесу консолідації фінансових установ, у результаті якого сформувалася одна з найбільших банківських груп Угорщини. Упродовж останніх років він очолює рейтинг найбагатших громадян країни за версією угорського Forbes. У контексті парламентських виборів 2026 року Месарош є важливим не як учасник кампанії, а як політичний маркер для економічної критики уряду. Опозиція будує частину аргументації навколо тем державних контрактів, використання коштів ЄС і контролю за державними витратами – сфер, безпосередньо пов'язаних із найбільшими підрядниками та бізнес-групами, що працюють із державою. Тому його ім'я може стати зручним об'єктом для політичних атак під час кампанії, особливо якщо питання фінансування з ЄС і механізмів нагляду залишатимуться конфліктними.

Лорінц Месарош

Політичне майбутнє Месароша значною мірою залежить від того, чи збереже Fidesz владу після виборів. Зміна уряду та подальші можливі заходи жорсткішого контролю за державними закупівлями, перевірки, перегляд тендерних практик і підвищена увага до великих контрактів можуть зробити Месароша окремою ціллю політичного тиску через високу публічну помітність.

Гергей Карачонь

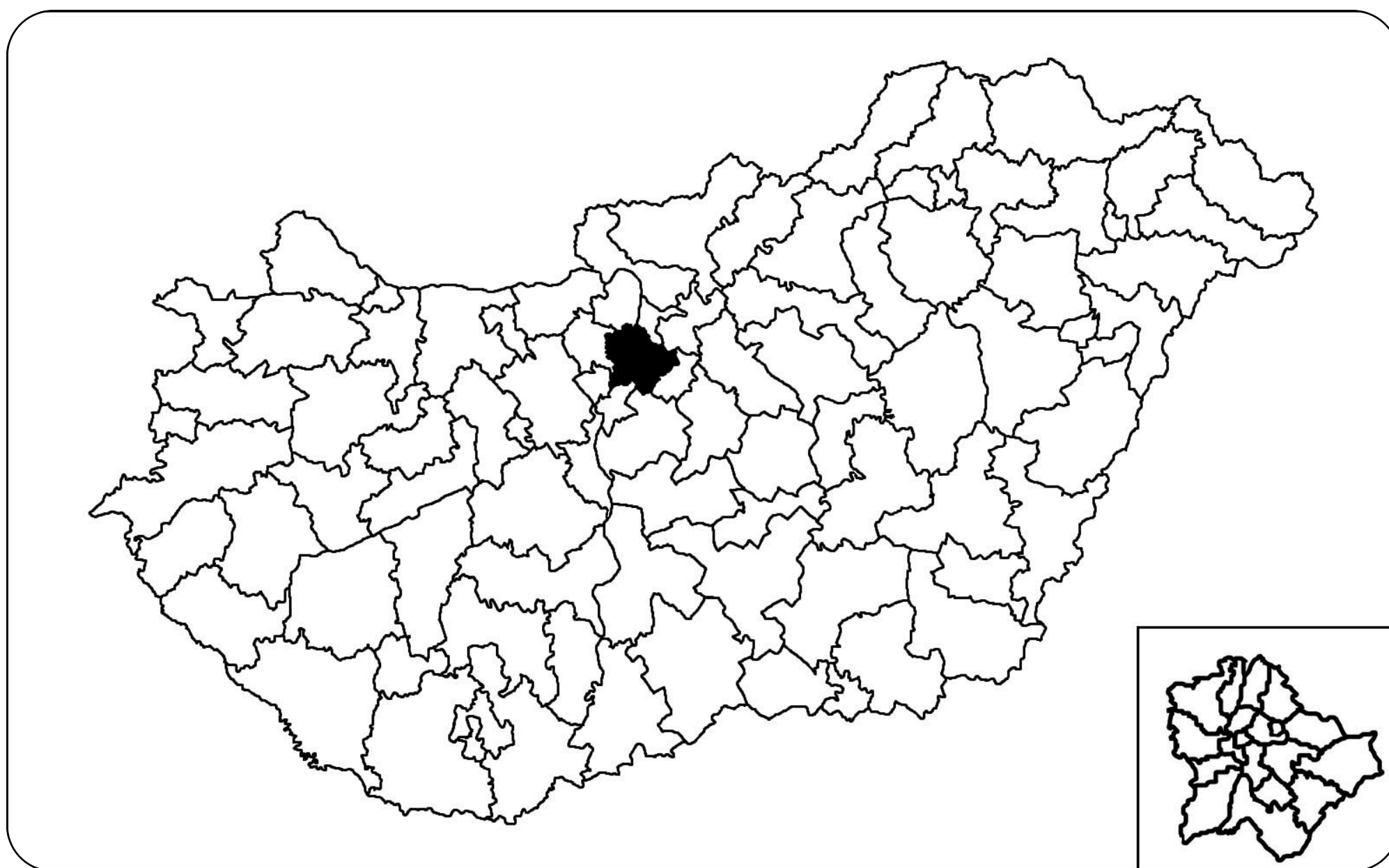
на виборах мера Будапешта в 2019 році, коли він об'єднав опозиційні сили проти кандидата від Fidesz, а потім – і на виборах 2024 року. Карачонь активно критикує Орбана за авторитаризм, економічні проблеми, антиєвропейську риторику та недостатню підтримку України, виступаючи за тісніші зв'язки з ЄС і НАТО. У 2021 році Карачонь оголошував про намір балотуватися на посаду прем'єр-міністра, але зняв кандидатуру на користь об'єднання опозиції.

Він є одним з найбільш помітних критиків "неліберальної демократії" Орбана, мобілізує громадськість через протести, соціальні мережі та міжнародні зв'язки. Роль Карачоня у боротьбі з урядовим тиском, таким як додаткові податки на муніципалітет, підкреслює його як символ опору автократії. Він також активно залучений до європейської політики, виступаючи за демократичні цінності в рамках ЄС, і має зв'язки з європейськими зеленими та ліберальними рухами. У прийдешніх парламентських виборах Карачонь відіграє ключову роль у підтримці опозиції й партії Tisza. Його позиція та відповідно – прибічники – можуть мобілізувати міський електорат проти Fidesz, акцентуючи на антикорупційних реформах, екологічних ініціативах і проєвропейській орієнтації. Політичне ж майбутнє Карачоня залежить від результатів виборів: перемога опозиції дозволить йому розширити вплив на національному рівні, можливо, як міністра екології чи внутрішніх справ у новому уряді, або ключового союзника прем'єра. У разі поразки опозиції, він може залишитися мером Будапешта або лідером опозиції, готуючись до реваншу на місцевих виборах чи наступних парламентських. Його популярність серед ліберальних виборців і досвід у муніципальному управлінні забезпечують йому стійку основу, але виклики, такі як урядові санкції проти столиці, можуть обмежити його можливості.

ВИБОРЧЕ ЗАКОНОДАВСТВО

У 2010 році партія Fidesz у коаліції з угорськими християнськими демократами (партією Kereszténydemokrata Néppárt) повернулася до влади і отримала 263 з 386 місць (тобто понад дві третини) у парламенті. Це дозволило вносити зміни до Конституції або ухвалювати фундаментальні закони без потреби заручення підтримкою опозиції.

Тоді Віктор Орбан та його партія інтерпретували свою перемогу як мандат на радикальні політичні зміни, покликані подолати те, що вони вважали слабкими сторонами ліберальної демократії, залишками комуністичної спадщини або інституційними перешкодами ефективному управлінню. Першою стала реформа виборчого законодавства у 2011 році. Офіційно реформа мала на меті зробити кількість депутатів однопалатного парламенту Угорщини пропорційною чисельності населення, створити простішу та зрозумілішу виборчу систему, а також усунути нерівності у вазі голосів – «за списком» та за мажоритарними округами. На практиці ця реформа створила системні переваги для Fidesz у багатьох аспектах.

Поділ Угорщини на виборчі округи після 2011 року

В межах реформи було збільшено вагу одномандатних виборчих округів. Доти близько 46% депутатів припадало на виборчі округи, після реформи ця частка зросла до 53%. За таких умов більше половини мандатів розподіляються за принципом «горе переможеним», позаяк представництво у парламенті отримують лише переможці за округами, якою б не була різниця в електоральних симпатіях. Натомість пропорційне представництво у парламенті діє для меншої половини місць.

По-друге, уряд Орбана вдався до практики, яку в американській виборчій традиції називають gerrymandering, – цілеспрямованого перегляду меж виборчих округів у власних інтересах. Логіка була проста: опозиційно налаштовані райони об'єднувалися у великі округи, де їхні голоси «розчинялися», тоді як прихильні до «Фідес» території ділилися на менші округи, що давало змогу отримати більше мандатів із тієї самої кількості голосів. Ця практика не зупинилася після першого перерозподілу – наприкінці 2024 року переважно опозиційний Будапешт позбавили двох одномандатних округів на користь сусіднього медьє Пешт, де позиції «Фідес» традиційно сильніші.

Третя зміна стосувалася відмови від традиційної двоетапної системи виборів, за якої, якщо жоден з кандидатів не здобув більшості, відбувався другий тур. Це дозволило Fidesz здобувати мандати навіть у Будапешті, де понад 50% виборців віддавали голоси за інших кандидатів. У результаті на виборах 2014 року – перших за оновленим законодавством – Fidesz здобула близько 90% одномандатних округів.

І четверта, фінальна частина реформи, охопила так звану «компенсацію переможеним», яка існувала в Угорщині раніше і є унікальною для цієї країни системою. Голоси кандидатів, які програвали в округах, додавали до пропорційного списку їхньої партії. Реформа Орбана поширила цей механізм й на переможців: партіям тепер дозволено переносити надлишкові голоси, які перевищують необхідну для перемоги кількість, до пропорційного списку. Така система в 2022 році дозволила Fidesz перетворити 53% голосів виборців на 68% місць у парламенті, тим самим забезпечити «монобільшість».

На цьому зміни не скінчились. У 2012 році, в межах програми уряду Орбана щодо підтримки етнічних угорців за кордоном, таким особам без місця постійного проживання (доміцилію) в Угорщині було дозволено голосувати у пропорційній системі з можливістю робити це й поштою. Натомість угорські громадяни, що мають зареєстроване місце проживання в Угорщині, але тимчасово перебувають за кордоном, станом на 2026 рік досі можуть голосувати лише в посольствах або консульствах.

Attila Kisbenedek/AFP

У листопаді 2021 року було прийнято законопроект, основна суть якого полягає у переосмисленні поняття «місце проживання» в угорському законодавстві: якщо раніше воно передбачало фактичне проживання за вказаною адресою, то після реформи достатньо лише офіційного контактного пункту – наприклад, поштової скриньки. При цьому жодної юридичної відповідальності за надання недостовірних відомостей не передбачено. Тим самим Fidesz усунула кримінальну відповідальність за реєстрацію фіктивних адрес і фактично легалізувала «виборчий туризм» – практику, за якої нерезиденти (часто з сусідніх країн, зокрема й України) реєструють фіктивні адреси, щоб голосувати в одномандатних округах.

Нарешті, у червні 2025 року парламент Угорщини скасував обмеження на фінансування виборчих кампаній, запроваджене у 2013 році для забезпечення чесності виборів. Обмеження полягало у тому, що кожна партія могла витратити максимум 5 мільйонів форинтів на кожного зі 199 кандидатів. Сума щороку індексувалася, і на останніх виборах дозволений ліміт становив 5 мільйонів 910 тисяч форинтів на кандидата, що дозволяло загалом витратити 1 мільярд 176 мільйонів форинтів (близько 3,6 мільйонів доларів США).

У результаті описаних вище змін Fidesz та Віктор Орбан особисто створили структурні перепони для опозиції, які суттєво ускладнюють останній завдання здобуття парламентської більшості, що робить реалістичними сценарії, за яких Fidesz збереже владу навіть попри те, що здобуде менше голосів за опозицію в цілому.

Аби подолати ці перепони, опозиції в обличчі Петера Мадяра та партії Tisza необхідно:

Здобути понад 3-5% сукупної переваги над Fidesz та потенційним коаліційним партнером Mi Hazánk на національному рівні – для здобуття простої математичної більшості, достатньої для формування уряду.

Забезпечити високу явку виборців у лояльних до опозиції округах, у тому числі в Будапешті. Явка повинна бути достатньо великою, аби нівелювати фактор «компенсації переможцям».

Забезпечити якомога більш широку підтримку кандидатів у мажоритарних округах.

Мобілізувати виборців за кордоном, особливо експатів, позаяк діаспора здебільшого симпатизує Fidesz.

Водночас, запровадити зміни до виборчого законодавства або до Конституції в цілому опозиція зможе лише у тому випадку, якщо здобуде парламентську більшість у дві третини голосів. Це вимагало б від Tisza на 15-20% більший рівень підтримки, ніж у Fidesz, що відповідає лише найбільш оптимістичним соціологічним оцінкам.

ДІАСПОРА

Ще минулих виборів Радіо Свобода повідомляли про різні настрої в угорській діаспорі: одна (й численніша) складає близько двох мільйонів етнічних угорців, що мешкають у прикордонних районах сусідніх держав – Румунії, Словаччини, Сербії, Хорватії, Словенії та України, і походять з територій, на яких жили угорці, що опинились в інших країнах після підписання Тріанонського договору. До другої групи належать ті, хто покинув країну ще в комуністичні часи, а також сучасні трудові мігранти, що вирушають переважно до інших країн ЄС.

На виборах 2022 року угорська діаспора майже одногосно (97%) підтримала Fidesz та Віктора Орбана. Загалом, діаспора у країнах довкола Угорщини була консолідована довкола уряду і не підтримувала ідеї опозиції. Їхня лояльність пояснюється просто: Орбан дав їм громадянство, право голосу й щедрі фінансові підтримку – від ремонту громадських центрів до субсидій на сільськогосподарську техніку.

Окремої уваги заслуговує ситуація з угорською меншиною в Румунії. У 2024 році Орбан відкрито підтримав Джордже Сіміона, лідера націоналістичного AUR, відомого антиугорською риторикою та ідеями унітарної румунської держави. Для етнічних угорців Трансильванії, які десятиліттями сприймали Будапешт як свій політичний і символічний захисник, такий крок став болючим сигналом з їх історичної батьківщини. Водночас, на виборах 2022 року 80% мешканців регіону висловила підтримку Fidesz. Цьогоріч очікується, що рівень підтримки буде ще вищий (згідно з опитуваннями листопада 2025 року, 90% діаспори в Румунії надає абсолютну перевагу Fidesz).

Це породило нетипову напругу в трикутнику «Будапешт – діаспора – країна проживання». Місцеві структури, передусім Демократичний союз угорців Румунії, опинилися в складній ситуації: їм доводиться лавірувати між інтересами румунської влади та очікуваннями власного електорату, не маючи при цьому надійної опори в Будапешті. Водночас, аналітики сходяться у тому, що з високою вірогідністю і цього разу діаспора підтримає чинний уряд Орбана.

Nándor Veres/MTI

РИЗИКИ ПОРУШЕНЬ ТА ВИКРИВЛЕННЯ ВИБОРЧОГО ПРОЦЕСУ

У відповідних виборах можливі непрямі викривлення. Певну роль матиме угорський «джеримендеринг». Влада модифікувала виборче законодавство після кожних виборів, щоразу нейтралізуючи ту стратегію, яку опозиція спромоглася опанувати. Ключовий інструмент – мажоритарні округи з одним туром голосування, де перемагає той, хто набрав більше за інших, навіть із незначною перевагою. Результат: у 2018 році, отримавши 49% голосів, Fidesz здобула 86% округів. Додаткову перевагу дає «компенсація переможцю» – механізм, за яким голоси понад мінімально необхідні для перемоги в окрузі перераховуються на партійний список. Саме цей інструмент забезпечував Fidesz конституційну надбільшість у двох третинах парламенту на виборах 2014, 2018 і 2022 років.

Не менш потужним важелем є контроль над виборцями. Перед виборами 2022 року Орбан легалізував «виборчий туризм» – реєстрацію на дільниці не за місцем проживання. Понад 157 000 осіб скористалися цією нормою, і мікроавтобуси з організованими виборцями фіксувалися журналістами-розслідувачами безпосередньо в день голосування. Паралельно понад 450 000 етнічних угорців із сусідніх країн голосують поштою без жодного незалежного контролю – і віддають Fidesz стабільно 94–96% голосів. Ці голоси у критичні роки забезпечували Орбану останні мандати для збереження надбільшості.

У межах кордонів Угорщини проблемним залишається питання голосування представників національних меншин. Вони можуть зареєструватися у виборчому списку національних меншин, і відтак – проголосувати за кандидата від одномандатного округу, як і будь-який інший виборець. Однак, замість голосування за партійні списки, вони можуть голосувати лише за список самоврядування, який представляє їхню національну меншину і який по суті складається з одного імені у виборчому бюлетені. Національні меншини мають преференційну квоту для обрання представника до парламенту; однак, з тринадцяти зареєстрованих національних меншин в Угорщині лише дві мають достатню кількість для цього. Решта одинадцять можуть обирати лише речників. Дискримінаційною є система і для ромів, які залишаються недостатньо представленими у суспільно-політичному житті.

Медіапростір і матеріальна залежність виборців замикають систему. Понад 500 медіаоб'єктів об'єднані під єдиним лояльним дахом, а опозиція практично позбавлена ефірного часу. Перед виборами 2022 року уряд виплатив населенню суму, еквівалентну 3% ВВП, – пенсійні бонуси, податкові пільги, премії силовикам. Близько 223 000 працівників держпрограм зайнятості залежать від мерів-«фідесівців» у питанні збереження роботи.

Тут, соціальні мережі теж відіграють роль додаткового майданчика боротьби, особливо з огляду на значне використання технологій штучного інтелекту, що лише дозволяють генерувати неправдиві аудіовізуальні матеріали та маніпулювати свідомістю користувачів. Таким прикладом, з-поміж інших, стала публікація відео, згенерованого ШІ, в якому угорця, дитина якого чекає його вдома, розстрілюють на війні. Відео, яке опублікувала Facebook-сторінка будапештського осередку Fidesz, показує населенню, що зараз такий сценарій лише нічний кошмар, але Брюссель зробить його реальністю для Угорщини. Попри суспільне обурення у відсутності моральності таких матеріалів, відео не видалили з соціальних мереж. Цей випадок також підкреслює загальну стратегію, якої Fidesz дотримувалася з початку свого правління – мобілізація на основі страху, або fearmongering. Якщо ж раніше це були міжнародні інституції, ЄС й іммігранти, тепер це Україна. Але навіть загострення фідесівської риторики щодо війни не транслюється у покращення рейтингу партії у соціологічних опитуваннях. Тому, можливо, за 16 років така практика вичерпала свій потенціал.

Більша ж частина таких матеріалів скерована на дискредитацію опозиції та її очільника Петера Мадяра: публікувалися фейкові відео агресивної поведінки Мадяра та його неіснуючих виступів, опитування перехожих зі звинуваченнями Мадяра в ідеї підвищення податків, фото із зібрань Tisza, де акцентувалася низька явка громадян тощо.

Не менш важливою є наявність в Угорщині широкої мережі агентів розвідувальних структур Російської Федерації. Тема прибуття до Будапешту медіатехнологів, які мають допомогти Орбану втриматися при владі, викликала значний резонанс. Хоча новина про діяльність російських спеціалістів у сфері соціальних медіа при посольстві Москви викликає занепокоєння, це є лише частиною більшої проблеми присутності російської розвідки в країні.

СЦЕНАРІЇ

Зазвичай сценарії розвитку подій, пов'язаних із виборами, можна зачасту передбачати ймовірністю 50% (тобто, перемога однієї партії і програш іншої). Натомість система, яка сформувалася в Угорщині, передбачає можливість втілення низки різних сценаріїв із різними наслідками і для внутрішньої політики, і для регіону загалом.

Сценарій 1: Перемога Fidesz і формування парламенту на чолі з Fidesz.

За останні безперервні 16 років при владі партія вкорінилася у всі державні органи і змінила виборче законодавство таким чином, щоб усунути її від влади було щонайменше складно. Маніпулювання суспільною думкою, популістичні обіцянки, інформаційна кампанія, підтримка іноземних урядів – усі засоби активно використовувалися партією протягом довгого часу і не безслідно. Ще одна перемога дозволить Fidesz закріпити автократичні практики і перейти з категорії «недосконалих демократій» до автократичних країн.

Сценарій 2: Перемога Tisza і формування парламенту під її керівництвом.

Хоча наслідки правління Fidesz складно побороти, опитування показують, що у Tisza є можливість здобути перемогу. Перемога, однак, означатиме початок ще більш запеклої боротьби, адже Tisza потрібно буде переконати прибічників Fidesz, які вже працюють у державному апараті, у зміні політичних поглядів і прихильності. Лише таким чином можна буде забезпечити подальше ефективне впровадження політик Tisza. Тим не менше, Tisza потрібно буде розібратися з наслідками правління Fidesz, ймовірно, навіть запустивши серію розслідувань і кримінальних проваджень проти головних ініціаторів нелегітимних змін за схожою до Польщі у 2023 році системою.

Є також інший підсценарій – це перемога Tisza, але неможливість успішного впровадження нових політик. Захоплення усіх державних структур прибічниками Fidesz створило ситуацію, що за неможливості Tisza схилити бюрократів на свою сторону після перемоги, керувати країною буде неможливо. Зате, країну охопить ще більша нестабільність й криза, що може проявитися, передусім, у блокуванні бюджету.

Сценарій 3: Перемога Tisza і неможливість отримати більшість у парламенті.

Такий сценарій вимагатиме складних переговорів і дебатів. Він навряд чи може завершитися позитивно для Tisza, адже через її позиціонування як нової опозиційної сили, інші, відносно давніші опозиційні партії, були виключені зі співпраці. Це вплине на те, які інші партії захочуть створити коаліцію з Tisza в такому випадку.

Перемога Tisza означатиме, передусім, корінні зміни внутрішньої політики – від бюрократії до суддів і судів, діяльності медіа, громадських організацій, функціонування системи освіти, пенсій та захисту здоров'я. Тому активної зовнішньої політики і фундаментальних змін можна не побачити у перший час. Все ж, Tisza намагатиметься досягти найкращих результатів у перший період, щоб презентувати їх як власний здобуток та перемогу.

Якщо ж Fidesz залишиться при владі, це позначить повне закріплення авторитаризму і продовження розхитування регіональної політичної стабільності та єдності в ЄС. У внутрішньополітичному вимірі населення не відчує позитивних змін щодо рівня життя, однак Fidesz може спрямувати сили на повне унеможливлення діяльності опозиції, а відтак – її участь у виборах 2030 року.

Також, у будь-якому випадку є можливість того, що наслідки для України будуть схожі: перемога жодної зі сторін не передбачатиме значної зміни позиції Угорщини щодо України, санкцій проти Росії, допомоги ЄС чи війни. Навіть для нового уряду Tisza Україна не буде в списку першочергових пріоритетів, адже спочатку важливіше буде відновити та покращити відносини з іншими, більш впливовими акторами – зокрема країнами Вишеградської групи та Євросоюзом, а також Балканами.

КОМЕНТАРІ ЕКСПЕРТІВ

Тібор Томпа

Угорська громада Києва
та Київської області

Незалежно від того, хто здобуде перемогу на виборах – чинний прем'єр-міністр Віктор Орбан чи лідер опозиції Петер Мадяр, – майбутній керівник уряду опиниться у надзвичайно складній ситуації для управління країною протягом наступних чотирьох років. Поточні соціологічні опитування вказують на те, що Угорщина підходить до виборів розколотою навпіл між партією Fidesz та опозиційною силою Tisza. Це означає кінець епохи монолітної влади та початок періоду жорсткої політичної боротьби, де переможцю доведеться працювати в умовах безпрецедентного внутрішнього спротиву.

У разі перемоги Віктора Orbana, він отримає у спадок економіку в критичному стані, до якого призвели 16 років його авторитарного правління. Найвища інфляція в ЄС та три мільйони громадян за межею бідності створюють вибухонебезпечне тло. Більше того, загострений конфлікт із Брюсселем може нарешті призвести до застосування 7-ї статті Договору про ЄС, що означатиме втрату права голосу та повну ізоляцію. Головним викликом для Orbana стане неможливість ігнорувати потужну громадянську силу Петера Мадяра, який, маючи щонайменше 40% місць у парламенті, отримає реальні важелі впливу на державну політику.

З іншого боку, перемога Петера Мадяра вимагатиме від нього не просто зміни персоналій у владі, а повного демонтажу корумпованої та антиєвропейської системи непотизму, вибудованої роками. У цьому сценарії вже Орбан, спираючись на свою чисельну фракцію в парламенті, проводитиме підривну політику на всіх фронтах. Таким чином, хто б не очолив країну після 12 квітня 2026 року, Угорщина неминуче увійде у фазу тривалої політичної турбулентності та бурхливого протистояння, що матиме значний вплив на стабільність у всьому регіоні.

Balint Madlovics

Junior Visiting Researcher,
CEU Democracy Institute, Budapest

The upcoming Hungarian elections are unusually uncertain compared to previous cycles. While pro-government polling agencies still predict victory for Fidesz, independent surveys consistently show the opposition led by Péter Magyar (TISZA Party) ahead—sometimes by a significant margin. More telling than the numbers themselves, however, is the behavior of the governing camp. In earlier elections Fidesz largely ignored unfavorable polling and maintained strict agenda control. This time, however, government figures are reacting directly to independent pollsters and opposition narratives, suggesting that even within the regime the race is perceived as genuinely competitive.

Despite speculation about extraordinary steps—such as postponing the vote or annulling the election results citing foreign interference—the open circumvention of electoral will remains unlikely. Hungary's system fits what Bálint Magyar and I describe in our works as a patronal autocracy: a regime centered on a personalistic pyramid of patron-client dependencies in which political loyalty structures access to economic resources and state positions. Such systems rely not only on coercion but also on maintaining a democratic façade that legitimizes the leader as the repeatedly confirmed representative of the nation. For this reason, dismantling elections altogether would undermine the very narrative that sustains the regime's legitimacy.

The more important question therefore concerns what happens if the opposition wins. Patronal autocracies do not dissolve overnight because their power is embedded in dense networks linking politics, business, and media through long-term appointments, economic dependencies, and loyal elites. Orbán's system has spent sixteen years constructing precisely such a network. Even after an electoral defeat, the regime's patronal structure could remain capable of obstructing reforms and maintaining influence. The election thus represents not only a contest for office but a potential test of whether a deeply institutionalized patronal network can be dismantled through democratic turnover.

Dr. Szent-Iványi István

Hungary at a Crossroads

The upcoming spring elections in Hungary carry significance that extends far beyond the country's domestic political arena. The web portal Politico has described them as the most important European election of the year, while The Economist has ranked them among the three most consequential elections globally in 2026, alongside those in Brazil and the United States midterm elections in the United States.

The Hungarian elections simultaneously possess both domestic political stakes and broader European and even geopolitical implications. Domestically, the key issue is the restoration of the rule of law, which has been significantly undermined in recent years. The task also includes stabilizing the country, improving its international reputation, and ending its growing foreign policy isolation. It is widely acknowledged that Hungary currently finds itself in a political and institutional dead end: during its sixteen years in power, the regime led by Viktor Orbán has driven the country into a deep and multifaceted crisis. Public services are increasingly dysfunctional; healthcare, education, and transportation systems are all in serious difficulty, and nearly every sector of public administration shows signs of systemic strain. The economy has stagnated for years, economic growth has stalled, inflation remains high, and the country faces an increasing risk of falling into a debt trap. Even more troubling, however, is the profound moral crisis affecting Hungarian society. Addressing this crisis will likely prove even more difficult than restoring economic growth and will almost certainly require many years of sustained effort.

According to public opinion polls, the opposition party Tisza Party currently appears to be the clear favorite. For more than a year it has consistently led the polls, and the most recent surveys suggest that its advantage may now be nearly insurmountable. Nevertheless, the situation is far from straightforward. Hungary's electoral laws strongly favor the governing party, Fidesz. A significant portion of Fidesz's electoral base resides in rural areas, particularly in small towns and villages. Through gerrymandering, electoral districts have been drawn in a way that effectively increases the weight of votes cast for Fidesz; in practical terms, a vote for the ruling party is estimated to be worth roughly 1.3 times more than a vote cast for the opposition, whose supporters are concentrated mainly in Budapest and other major urban centers. The governing party also benefits from the votes of ethnic Hungarians living beyond the country's borders, among whom Fidesz received more than 90 percent of the vote in the most recent elections.

In addition, the government enjoys an overwhelming financial advantage, with virtually unlimited campaign resources, as well as a dominant position in the media landscape. Approximately 80 percent of the media operates under government influence and largely functions as a vehicle for political propaganda. For these reasons, political analysts remain cautious: although many predict a higher probability of opposition victory, very few regard it as certain. For the Orbán regime, the stakes are exceptionally high. The issue is no longer merely the potential loss of political power; a change of government could also lead to criminal investigations against corrupt pro-government politicians. Consequently, the final outcome of the election remains open.

The Hungarian elections also carry significant European—indeed global—implications. In many respects, the Orbán regime has served as a model for radical populist and far-right parties in Europe and, to some extent, in the United States. These movements have drawn strength and inspiration from Orbán's political success: through his populist strategy he has won four consecutive elections and has become both an important ideological ally and a financial supporter of far-right movements in Europe. His potential defeat would therefore send a powerful symbolic message, signaling a possible turning point in the current tide of populism. Moreover, Orbán has become one of the principal obstacles and opponents to the process of European integration. He openly prides himself on acting as a «veto power» within the European Union; in recent years, approximately 60 percent of all EU vetoes have been casted by Hungarian government. Orbán also maintains notably close and intimate relations with Vladimir Putin and Xi Jinping, while adopting a distinctly hostile stance toward Volodymyr Zelenskyy and Ukraine. He has repeatedly obstructed decisions regarding support for Ukraine and has simultaneously delayed, weakened, or diluted European sanctions against Russia. It is therefore unsurprising that many policymakers in Brussels are quietly hoping for the success of the Hungarian opposition. Election day, April 12, is likely to represent a watershed moment for both Hungary and the European Union. The future trajectory of both will be profoundly shaped by the choice made by Hungarian voters.

Péter Marton

Associate Professor, Corvinus University of Budapest; Editor-in-Chief of Geo-Polemic

Hungarian-Ukrainian relations may get worse before they get better

Paul Bloom's book *Against Empathy* makes a sharply worded argument about the dangers of a particular kind of empathy: an unthinking, instinctive, emotional way of identifying with those seen as suffering. His illustrative examples highlight the dangers of gut feelings, including that they are liable to be exploited in politics. Empathy is selective. It tends to follow the lines of our pre-existing sympathies. It resists being calibrated to reflect relative degrees of suffering. It demands a singular focus that may prevent empathy from being felt toward those outside one's immediate focus or even neutralize existing concern for those known to be suffering.

The dangers of the above are opportunities to some. Political rhetoric frequently instrumentalizes an us-versus-them logic and can actively construct it where it doesn't exist. Hungary's long-governing Fidesz party, led by Viktor Orbán, has often relied on rhetoric aiming to do just that. Its deeper political strategy has been strongly informed by a Carl Schmittian concept of politics as a constant struggle against enemies – with the ultimate aim of dominating rivals. The resulting conflict fault line lies between a partisan in-group and a broad and shifting set of adversaries. The latter can naturally include domestic as well as foreign actors, lumped together. The us-versus-them logic works powerfully to deactivate the potential for empathy with various groups framed as part of a fluid enemy. Over 16 years of Fidesz rule, in audiences receptive to the party's messaging, empathy has been strategically neutralized – weakened or delegitimized – concerning groups as diverse as the homeless or LGBTQ+ people.

A most visible dynamic of the upcoming Hungarian elections with international political implications is Fidesz's long-running effort to cultivate anti-Ukrainian attitudes. A core element of this communication strategy has been the systematic disablement of empathy toward Ukrainians. Recurring narratives have depicted Ukraine as pro-war and by implication the cause of the war itself; the Ukrainian elite as irredeemably corrupt and consequently undeserving of assistance; the support of Ukraine by the European Union as a redirection of resources from Hungary proper to Kyiv; and ethnic Hungarians in Ukraine as passive victims of the mobilization for war, implying that empathy toward fellow Hungarians is the real emotional imperative under the present circumstances. Fidesz may no longer be able to win over new supporters with this approach. Its aim is mostly to reinforce a message that has worked well with its own constituency, to reinforce the mobilisation and the coherence of that constituency. For precisely this reason, in the period leading up to the elections, Fidesz will probably continue to capitalize on – or even generate – developments that can be framed as signs of an inevitably tense and problematic relationship with Ukraine.

Таїсія Кривошей

помічниця євродепутата

Позиція Угорщини щодо України давно всім відома. Це наша з вами кістка в горлі, палиця в колесі та путінський троянський кінь на території Європи. Цієї весни в Угорщині відбудуться вибори. Їхній результат дуже важливий для України. Що ми маємо фактично (дані Reuters): Орбан – 30% підтримки, Петро Мадяр – 38% підтримки. Петро Мадяр – молодий лідер, депутат Європейського парламенту від фракції, на яку я працюю. Я можу стверджувати, що позиція цієї політичної фракції щодо України є непохитною. Це підтримка у питаннях війни та європейської інтеграції України. Проблема в тому, що частка індіферентних, тобто тих, хто ще не визначився, у Угорщині становить 32% (дані Reuters станом на березень 2026 року).

І саме ця велика цифра може стати фатальною. Орбан при владі вже 16 років. Він озлоблений на Україну. Він небезпечний. Не допомагає і риторика президента Зеленського, який сказав, що він може передати адресу Орбана українським військовим, щоб вони «все пояснили йому по-своєму». Таке висловлювання призвело до того, що партія, до якої входить і партія Орбана, у Європейському парламенті подала запит на включення до порядку денного резолюції про те, що такі заяви українського президента є прямою загрозою країні ЄС, а отже така країна (Україна), що погрожує, не може стати членом ЄС. Це могло значно підірвати наш із вами імідж. Але, на щастя, цього не сталося. Втім, це дуже серйозні речі, і це збільшило кількість людей, які тепер можуть голосувати за Орбана, який відкрито використовує антиукраїнську риторику у своїй передвиборчій кампанії. Чи виграє Орбан – чи ні. Не будемо гадати на ромашці. Головне розуміти ще одну річ. Європа не дурна. Політики розуміють, що вето таких, як Орбан, у питаннях, наприклад, розширення ЄС може зупинити роки прогресу країни. Вето просто з політичних причин. Не через фактичну готовність чи неготовність держави на приєднання до ЄС. І справа не лише в Орбані. Сьогодні Орбан, а завтра вибори в іншій державі ЄС – і з'явиться ще один «Орбан».

Саме тому в середу, 12 березня, на голосуванні в Європарламенті пройшов дуже важливий файл. До речі, результат був 301/300 – за/проти. Тепер Європарламент закликає запровадити кваліфіковану більшість (а не одностайність) для проміжних етапів розширення ЄС. Тобто якщо раніше для відкриття того чи іншого кластера потрібна була одностайність, то зараз Європарламент закликає скасувати вимогу одностайності на проміжних етапах процесу розширення – під час ухвалення рішень про відкриття та закриття окремих груп переговорів і розділів.

Егор Остапов

аналітик мережі захисту національних інтересів АНТС

Цікавим парадоксом цієї виборчої кампанії є те, що «переможна» цифра інфляції у 1,4%, якою хизується уряд, стала для самого Орбана пасткою. Угорський виборець більше не відчуває екзистенційного страху перед зубожінням, який раніше змушував його триматися за ідеї Fidesz. Це збільшує запит суспільства на справедливість та ефективність. І саме тут Петер Мадяр виявився успішнішим за Орбана: він б'є владу її ж зброєю – правим популізмом, але з обіцянкою «ефективного менеджменту».

Для України та ЄС головною задачею є не покладати на ці вибори надмірних надій. Так, Орбан, ймовірно (хоча ще не факт, шанси практично рівні), їх програє, проте, щоб не втратити голоси в селах, Мадяр сам змушений подекуди грати на полі Орбана, критикуючи «брюссельську бюрократію», Київ та обережно висловлюючись щодо енергетичних санкцій проти РФ. Навіть у разі перемоги опозиції, Будапешт не перетвориться на близького друга України. Ми побачимо дуже прагматичну, егоїстичну Угорщину, яка торгуватиметься за кожен крок, але вже без ірраціонального вето та відвертого підігрування інтересам РФ.

Із використаними під час дослідження джерелами у порядку використання ви можете ознайомитися за QR-кодом, що знаходиться справа, або за нижченаведеним посиланням:

https://drive.google.com/drive/folders/1LRnLPVIOCKOCORCvaoNFZiCgB_IBqjoN

ADASTRA 2026. УСІ ПРАВА ЗАХИЩЕНІ